

**KÜRT MESELESİ
VE
BÖLÜCÜ TERÖRE
KARŞI
ÇÖZÜM ÖNERİLERİ**

ADNAN TANRIVERDİ

EMEKLİ TUĞGENERAL

İSTANBUL-ARALIK 2008

KÜRT MESELESİ VE BÖLÜCÜ TERÖRE KARŞI ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

İÇİNDEKİLER

1. TARİHTE TÜRK-KÜRT İLİŞKİSİ

- Tarihte siyasi ve sosyal bir toplum olarak Kürtler
  - Osmanlı Öncesi Kürtler
  - Osmanlılar Döneminde Kürtler (1299-1922)
  - Osmanlı'da Tanzimat Döneminde Kürtler
  - Osmanlı'nın Son Döneminde Kürtler
  - Cumhuriyet Döneminde Kürtler
- Günümüzde Kürt Bölgelerinde Yaşanan Sorunlar
- Bölgeden Hatıralarım
- Etnik Kavmiyetçi Terörün ve Siyasî Oluşumların Amaçları
  - PKK ne istiyor
    - Amacı
    - İdeolojisi
    - Stratejisi
    - Planı
    - Uygulaması
  - Demokratik Toplum Hareketinin (DTH) Talepleri
- Sonuç olarak Kürtlerin İstekleri
  - Kendi mülklerinde güven içinde hayat sürmek
  - Etnik Kimliklerinin tanınması
  - İnançlarına müdahalelerin önlenmesi
  - Ekonomik imkanlarının artırılması

2. TERÖRLE MÜCADELEDE YAPILAN HATALAR VE ALINMASI GEREKEN ASKERİ TEDBİRLER

- Terörle mücadele Politikalarının tespit edilmesi askerlere bırakılmamalıdır
- Terörle mücadelede kullanılan kuvvetler, özel eğitim gören özel birlikler olmalıdır
- Terörle mücadelede sorumluluklar yeniden tespit edilmelidir
- Sınır ötesi harekâtın Özellikleri
- Sınır İçi harekâtın Özellikleri
  - Asker, bölge halkı ile bütünleşmelidir
  - Kış mevsimi teröristlere bırakılmamalıdır
  - Üst Karargahlar Komuta Yerlerini bölgeye taşınmalıdır

3. SİLAHLI MÜCADELE ÖZGÜRLÜK YOLUNDA ÇÖZÜM OLABİLİR Mİ

4. SORUNUN ÇÖZÜM YERİ VE YAPILMASI GEREKENLER

5. KALICI BARIŞIN SAĞLANMASI İÇİN TEMEL ŞART

6. SORUNUN ÇÖZÜMÜ İÇİN EKONOMİK ÖNLEMLER

7. ERGENEKON İLE ETNİK TERÖRÜN BAĞLANTISI OLDUĞU İDDİALARI İNANDIRICI MIDIR

8. DARBELERİN KÜRT MESELESİNE VE BÖLÜCÜ TERÖRE ETKİSİ

9. KÜRTLERİN BÜTÜN DEMOKRATİK HAKLARINI ÖZGÜRCE KULLANMALARI ÖNÜNDEKİ ENGELLER

10. KÖY KORUCULUĞU KALDIRILMALI MI

11. DİNÎ VE AHLAKÎ DEĞERLERE YAPILAN BASKILARIN SORUNUN
DERİNLEŞMESİNE ETKİSİ

KÜRT MESELESİ

VE

BÖLÜCÜ TERÖRE KARŞI ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

1. TARİHTE TÜRK-KÜRT İLİŞKİSİ:

Kürtlerin sosyal ve siyasi tarihlerini incelemeyen bu günkü Kürt Sorununa ve etnik Kürt Milliyetçiliğine dayalı teröre, çözüm aramak ve Kürtlerin isteklerini değerlendirmek, bizi isabetli sonuçlara götürmez.

Bu günkü bu tabloya göz atmadan önce, Kürtlerin sosyal ve siyasal tarihini incelemek faydalı olacaktır.

Osmanlı Devleti Hayatında Kürtlerle sorunsuz geçen iki dönem vardır. Birisi **Tanzimat öncesi dönem**, ikincisi de **1890:1922 dönemidir**. Birinci dönemde Yavuz Sultan Selimin ve arkasından Kanuni Sultan Süleyman'ın Kürtlere tanıdığı özel statü; ikinci dönemde ise, Sultan Abdülhamid'in Hamidiye Alayları vasıtası ile Kürtlere tanıdığı ayrıcalık, Türklerle Kürtlerin kardeşçe ve huzur için yaşamasına imkan sağlamıştır.

Tarihte siyasi ve sosyal bir toplum olarak Kürtler:

Osmanlı Öncesi Kürtler:

Seküler ve etnik Kürt milliyetçileri tarihlerini binlerce yıl öncesine dayandırsalar da; bir kavim olarak **Kürtler tarih kayıtlarına ilk defa** Hazreti Ömer zamanında İslâm ordularının İran ve Türkistan'a yaptığı seferler sırasında, **638-640 yıllarında**, Musul civarında oturan bir kavim olarak ve İslâm Ordularına karşı, İran Sâsânî İmparatorluk Kuvvetleri bünyesinde geçmişlerdir.

646'da Arapların İran ve Türkistanı işgal etmesiyle Ortadoğu'da Kürtlerin tarih sahnesine kesin olarak çıktıkları vurgulanmıştır. Arap kökenli tarihçiler, 940'a kadar, Kürtleri, **Azerbeycan, Ahlat, Ermenistan ve Fars** gibi bölgelerde azınlıklar halinde yaşadıklarını yazmışlardır.¹

Dört Halife döneminde (632-661) ve Emeviler Döneminde (661-750) İran'a tabi olarak ve Hilafete karşı İranlılarla birlikte hareket ettikleri görülmüştür.

Türkler'den 300 yıl önce İslâmiyeti kabul eden Kürtler itikadî yönden sünnî oldukları için Şîî olan İranlılardan uzaklaşarak, kendileri amelî yönden Şafîî olmalarına rağmen, Hanefî mezhebine mensup Türkler'e yaklaşmışlardır.²

Başlangıçta Abbasî Halifeliğine, 1071'den sonra da Selçuklulara tabi olan **Kürtlerin Harbuhtî boyunun Humeydiye oymağından olan Mervanîler**, dil bakımından Araplaşmış olarak, **Mervanî Beyliği** adıyla 990:1096 yılları arasında Diyarbakır'ı başkent yapmış ve Güneydoğu Anadolu'da egemen olmuştur.³

1200-1596 tarihleri arasında, Cizre, Şırnak, Mardin⁴ ve Siirt illerinde büyük devletlere bağlı olarak, **Cizre Kürt Beyliği**; 1220:1670 tarihleri arasında bütün Bitlis çevresinde, başlangıçta bölgeye hakim büyük devletlerin, 1514'den sonra da Osmanlı hakimiyetini kabul eden **Şeref Han Beyliği**; 1450:1600 yılları arasında, Van'dan Hakkari'ye kadar olan aşiretleri yöneten, başlangıçta bölgedeki büyük devletlerin, daha sonra da Osmanlı hakimiyetini kabul eden **Hakkari Beyliği** hüküm sürmüştür.

Selçuklular Döneminde(1040:1308) Irak, Ermenistan, Azerbeycan ve Gürcistan'ın fethinden sonra, bu bölgelerde yaşayan Kürt Beyliklerini Selçuklu egemenliği altına almış;

¹ Tağma Korkmaz E.General, *Etnik Kürt Milliyetçiliğine Dayalı Terörizm Nedenleri ve Çözüm Önerileri*, Neşriyat Dağıtım-2008, s.28

² Tağma, (a.g.e.), s.31

³ Öztuna Yılmaz, *Başlangıcından Zamanımıza Kadar Türkiye Tarihi*, Hayat Kitapları, 1963,c.1, s.82

⁴ Tağma, (a.g.e.), s.31,32

Sulçuklu Ordusunda Osmanlı Kapıkulu askerlerine muadil olan sarayı ve sultanı korumakla görevli **Gülâmân-ı Saray** sınıfı arasında **Kürtler** de yer almıştır. **Malazgirt Meydan Muharebesinde Alparslan'ın ordusunda, Diyarbakır ve Silvan bölgesindeki aşiretlerden 10 bin kadar gönüllü Kürdün bulunduğu bilinmektedir.** Anadolu'nun fethi ile birlikte **Türklerin ve Kürtlerin farklı yörelerde kurdukları beylikler, Büyük Selçuklu Sultanlığına bağlı yaşamıştır.** Selçuklular Döneminde Kürt Beyliklerinin yerel hakimiyetlerine son verilmiş, yerlerini Türk Beyleri almaya başlamıştır.⁵

Suriye ile Mısır arasında yer alan ve Yemen'e kadar uzanan **Eyyûbî İmparatorluğu** (1174-1250) **Araplar, Türkler ve Kürtler olmak üzere üç etnik gruptan oluşmuştur.** Çoğunluğu teşkil eden Araplar, bürokrasi ve kültürel yönden üstün konumda olmalarına rağmen, siyasî açıdan Türkler ve Kürtler kadar etkin olamamıştır. **Şerefneme'de** ⁶ **Eyyûbîlerin Kürt asıllı oldukları belirtilmiştir.** Eyyûbîlerin kurucusu Necmettin Eyyûp'un oğlu **Selâhattin Eyyûbî diye anılan Salâh Yusuf'un annesinin Türk olduğu bilinmektedir.** Eyyûbî İmparatorluğunda bölge altın çağını yaşamıştır. Bu dönemde, Hristiyan, Süryani, Müslüman, Türk, Arap ve Kürt hiçbir ayırım yapılmadan bir arada barış içinde yaşamıştır.⁷

1256-1344 tarihleri arasında, merkezi Tebriz'de olan Moğol asıllı **İlhanlılar;**

1336-1411 yıllarında merkezi Diyarbakır'da olan İlhanlı Hanedanından **Celâyirîliler;**

1365-1467 tarihleri arasında Türk Boylarından **Karakoyunlular:**

1467-1502 yılları arasında Diyarbakır'ı Başkent yapan **Akkoyunlular** bölgeye ve Kürt Beyliklerine egemen olmuşlardır. Hülâgü zamanında İlhanlılar, Bağdatı yakıp yıktığı gibi, bölgedeki Kürtler üzerinde de büyük katliamlar yapmışlardır. Karakoyunlular Kürt Beyleri ile iyi geçinirken, Akkoyunlular çok şiddetli hareketlerde bulunmuş, ileri gelen Kürt Beylerini ortadan kaldırmaya çalışmıştır.

Otlukbeli Savaşında (1473) **Fatih Sultan Mehmet'e** mağlup olan Akkoyunlu Hükümdarı **Uzun Hasan,** Başkentini Tebriz'e nakletmiş; çekilirken **Anadolu'da bulunan birçok Türkmen boy ve oymaklarını da İran'a götürmüş; bu durum, Doğu Anadolu'da Türkmenlerin zayıflamasına ve Kürt beyliklerinin güçlenmesine yol açmış ve bölgenin etnik yapısında Kürtler lehine bir değişim olmuştur.**⁸

Akkoyunlu Devletinin yıkılmasından sonra, **Şah İsmail,** 1502'de, ilk başkenti Tebriz olmak üzere, İran'da **Safevî Devletini** kurmuştur. **Türk hanedanlığını sürdüren Şah İsmail,** Akkoyunlular gibi, Türkmenlere dayanmış, Kürtlere güvenmemiş ve Anadolu'yu Şiileştirme çabası içine girmiştir.⁹

Osmanlılar Döneminde Kürtler (1299-1922):

1514'de, **Yavuz Sultan Selim'in,** Safevî Hükümdarı **Şah İsmail'i** mağlup ettiği **Çaldıran Savaşı** sırasında, Safevîlerden rahatsız olan **sünni Türkmen ve Kürt Beyleri Osmanlı Ordusunu desteklemiş, dolayısıyla Osmanlı Devleti ile Kürt Beyleri arasında doğal bir ittifak oluşmuştur.**¹⁰

Çaldıran Zaferinden sonra, aslen Kürt olan ve Kürtler arasında büyük nüfuzu bulunan, büyük alim ve tarihçi **İdris-i Bitlisî** **Yavuz Sultan Selim'e,** Doğu ve Güneydoğu Anadolu'nun fethedilmesini; bölgeye büyük Osmanlı birlikleri yollanırsa, **halk onların kudret, disiplin ve adaletini görürse bir daha Safevîlere temayül etmesinin imkânsız olacağını bildirmiştir.** **Yavuz** bu görevi, bizzat **İdris-i Bitlisî'ye** vermiş , büyük alim de İslâm birliğinin zaruretine inanan Kürt Beylerinin, padişaha canı gönülden biat ettiklerini,

⁵ Tağma, (a.g.e.), s.33,34

⁶ Şerefneme: Doğuda hüküm sürmüş Kürt Aşiretlerinin ayrıntılı tarihçesidir. Bitlis Kürt Beyi Beşince Şeref Han tarafından 1597 tarihinde Farsça olarak kaleme alınmıştır. Kürt tarihine ilişkin en özgün kaynaklardan biridir.

⁷ Tağma, (a.g.e.), s.35

⁸ Tağma, (a.g.e.), s.35,38

⁹ Tağma, (a.g.e.), s.38

¹⁰ Akgündüz Ahmet Prof.Dr., Öztürk Said Doç.Dr. Bilinmeyen Osmanlı, Osmanlı Araştırmalar Vakfı, Ağustos 1999 İstanbul, s.138

Kızılbaşların neşrettikleri dalalet ve bid'at yerine, Ehl-i Sünnet ve Şafî Mezhebinin gereklerini yerine getirdiklerini, **İslâm Sultanının namı ile şeref bulduklarını ve yolu beklediklerini içeren bir mektubu Yavuz Sultan Selim'e göndermiştir.**¹¹

İdris-i Bitlisî'nin manevi yardımı ile toplanan 10 bin kişilik Kürt gönüllülerinin de katılımı ile, Şah İsmail'in Birliklerinin kuşatmasındaki Diyarbakır'ı da fetheden (1515) **Yavuz, merkezi Diyarbakır olan bir eyalet oluşturmuş ve ilk beylerbeyi Güneydoğu Anadolu'nun fatihi olan Bıyıklı Mehmet Paşayı atamıştır.** Diyarbakır'ın Safevî Devletinden alınmasından sonra, büyük alim **İdris-i Bitlisî, Doğu ve Güneydoğu Anadolu'daki Kürt ve Türkmen beylerinin Osmanlı Devleti'ne itaat etmelerini sağlamıştır. Osmanlı Devleti'ne itaat eden 25 Kürt Beyine bölgelerini yönetmeleri için beratları gönderilmiş, İdris-i Bitlisî'ye de, Diyarbakır temlikisi ile birlikte, Osmanlı'nın en büyük siyasî makamlarından biri olan ve 1516 yılında tesis edilen "Arap Kazaskerliği"** verilmiştir. **İdris-i Bitlisî, Yavuz Sultan Selim'in Memlûklulara karşı uyguladığı siyasette de etkili olmuş, Urfa'nın ve Musul'un Osmanlıların eline geçmesini sağlamıştır.**¹²

Çaldıran Zaferinden sonra Diyarbakır merkez kabul edilerek Musul, Bitis, Mardin ve Harput'un dahil olduğu geniş bir eyalet meydana getirilmiştir. Kanunu Sultan Süleyman zamanında **Van'da** ayrı bir eyalet daha teşkil edilmiştir. Bilindiği gibi Osmanlı Devleti'nin idarî yapısının temelini **kaza, sancak ve eyaletler** teşkil ediyordu. Diyarbakır ve Van Eyaletlerindeki sancakları, idare tarzı açısından **üç ana gruba ayırmak mümkündür.**

Birinci grup, klasik Osmanlı Sancakları şeklindeydi. Sancakbeyleri doğrudan merkezden tayin edilirdi ve her hangi bir imtiyaza sahip değillerdi. Bu tür sancaklar, umumiyetle aşiret yapısı kuvvetli olmayan yerlerde teşkil edilmiştir. **Diyarbakır Eyaletinde Merkez, Amid, Harput, Hasankeyf, Akçakale, Sincar, Zaho, Ergani ve Çemişgezek sancakları ile Van Eyaletindeki Erciş ve Adilcevaz sancakları** bu tür sancaklardandı.

İkinci grup, Yurtluk ve Ocaklık tarzındaki sancaklardı. Bunlar klasik Osmanlı sancaklarından farklıdır. **Sancakların idaresi bölgeye eskiden beri hakim olan gelen nüfuzlu, eski mahalli beyler ve hanedanlara terk edilmiştir.** Hayat boyu sancakbeyi olan bu idareciler vefat ettiğinde, yerlerine oğulları veya diğer yakınlarından biri geçmektedir. Devlete ihanet ettikleri takdirde değiştirilebilmektedirler. Seferde beylerbeyinin hizmetine girmekle mükelleftirler ve bu memleketlere merkezden kadı tayin edilir. Arazileri tımar nizâmına tabidir. İmtiyazlı sancaklar da diyebileceğimiz bu sancaklardan **Diyarbakır Eyaletine bağlı 13 ve Van Eyaletine bağlı 9 adet mevcut idi. Çermik, Pertek, Kulp, Mihrani, Siirt ve Atak Diyarbakır'a; Müküs ve Bergari de Van'a bağlı** bu tür sancaklardandı.

Üçüncü grup ise, **Hükümet** adı verilen sancaklardır. Bunların idaresi, fetih sırasında gösterdikleri hizmetlerden dolayı tamamen yerli beylere terkedilmiştir. **Sancakbeylerinin tayinine merkezi idare karışmaz ve ellerine verilen ahidnâmeler gereğince, azl (makamdan almak) ve nasb (makama tayin) edilemezler. Arazisinde tımar nizâmı geçerli değildir. Dahilde tamamen bağımsız olan bu bölgeler hariçte yani askerî ve siyasî alanda bölgesindeki Osmanlı beylerbeyine tabidirler.** Yani bunlar, bağımsız birer devlet tarzında değil, sadece icranın başı olan beyin tayini ile arazisinin statüsünün tespitinde müstakil yetkilerle donatılmışlardır. **Diyarbakır Eyaletinde Hazzo, Cizre, Tercil, Palu ve Genç sancakları; Van Eyaletinde ise, Bitlis, Hizan, Hakkari ve Mahmudî sancakları** bu mahiyette Osmanlı Sancaklarıdır.¹³

Kanunî Döneminde, Çaldıran mağlubiyetini üzerinden atan Şah Tahmasb yönetimindeki

¹¹ *Akgündüz, (a.g.e.), s.139; Genelkurmay Harp Tarihi Başkanlığı Harp Tarihi Yayınları Seri No:2, Türk Silahlı Kuvvetleri Tarihi, III ncü cilt, s.131*

¹² *Tağma, (a.g.e.), s.40*

¹³ *Akgündüz Ahmet, (a.g.e.), s.141,142; Genelkurmay Harp Tarihi Başkanlığı Harp Tarihi Yayınları Seri No:2, Türk Silahlı Kuvvetleri Tarihi, III ncü cilt, s.598,599.*

İran, bölgede tekrar etkili olmaya başlamış; **Bitlis'te** hükümet türü sancakbeyi olarak hüküm süren **IV Şeref Han**, Osmanlı tarafından topraklarının elinden alınmasından korkarak, 1531 tarihinde Bitlis'in İran toprağı olduğunu ilan etmiş ve Şah'tan Osmanlılara karşı yardım istemiştir. 1533'de Ulemâ Paşa komutasındaki Osmanlı Ordusu Bitlise girmiş, IV Şeref Han başı kesilerek idam edilmiş, yerine, 41 yıl hüküm sürecek olan, oğlu III. Şemseddin'i Osmanlıların Bitlis Sancakbeyi yapılmıştır. Şemseddin Han'dan sonra da , **Şeref-Name** adlı meşhur **Kürt tarihinin** müellifi, dedesinin idamından sonra 43 yıl sığındığı İran'da Nahcivan Valisi olarak görev yapan, Şemseddin Han'ın oğlu **V.Şeref Han** Bitlis Sancak Bey'i yapılmıştır.¹⁴

Kürt Bölgelerinin Osmanlı idaresine geçmesi ile, **Yavuz Sultan Selim** tarafından bu sancaklara verilen, bu günkü modern yönetim literatüründe idarî özerklik olarak vasıflandırılabilir **ikinci ve üçüncü grup sancak statüleri, 1839'da Tanzimat Fermanı'nın** ilanından sonra, merkezi yönetim anlayışına uygun olarak yapılan **idare reformuna kadar devam etmiştir.**

Osmanlı'da Tanzimat Döneminde Kürtler:

1839'da Tanzimat'ın ilanı ile birlikte Osmanlı'nın taşradaki yönetim yapısı merkezîleştirilmiştir. Tanzimat'tan önce sancaklara, yani livalara vilayet denildiği halde, yapılan değişikliklerle eyalet yerine vilayet terimi kullanılmış ve **taşra teşkilâtı; vilayetlere, vilayetler livalara/sancaklara, livalar/sancaklar kazalara, kazalar nahiyelere ve nahiyeler köylere ayrılmıştır. Livaların/sancakların başında mutasarrıflar, kazaların başında kaymakamlar, nahiyelerin başında nahiy müdürleri ve köylerde ise muhtarlar görevlendirilmiş** ve bu idarî teşkilât bazı değişikliklerle bu günkü yönetimin de temelini oluşturmuştur. **Köyler hariç, taşra teşkilâtının her kademesine merkezden bürokratlar atanmıştır.** Tımar ve zeamet sistemine dayalı ücret sisteminden arındırılmış bürokratlar, merkezden maaş almaya başlamıştır.¹⁵

Rumiye Gölünden Fırat boylarına kadar uzayıp İran Azerbeycan'ının bir kısmı ile Doğu Anadolu'nun büyük bir bölümünü içine alan ve boydan boya Türkmen, Kürt Beyleri ve Nasturîlerle meskûn olan bölgenin adı kayıtlarda **1842 tarihinden itibaren, Kürdistan olarak geçmeye başlamıştır. Kürdistan'ı en iyi tanıyan ve bu bölgede başarılı hizmetler sunan seçkin kişilerden Esat Paşa merkezi Erzurum olmak üzere Kürdistan Valiliğine, Korgeneral Sabri Paşa Diyarbakır Kaymakamlığına, Mustafa Paşa birleştirilen Cizre, Bohtan ve Mardin kazalarının kaymakamlığına atanmış ve 1852 yılında da Kürdistan Eyaleti oluşturulmuş; eyalet merkezi de Erzurum olmuştur.**¹⁶

1842' de Cizre Sancak Beyi **Bedirhan Bey** Hakkari'de asayiş bozucu hareketlerde bulunmuş; görüşmeler sonuç vermeyince güce başvurulmuş; Bedirhan Bey 1846 yılında teslim olmuştur. **Bedirhan ve ailesi Girit'e sürgün edilmiştir.**

Klasik sancak statüsüne tabi Hakkari'ye sancak beyi olarak tayin edilen, yerli halktan **Nurullah'ın** suistimalleri nedeniyle 1846'da üzerine Van ve Muş'tan birlik sevk edilmiş; Tebriz'deki İngiliz Konsolosluğuna sığınan Nurullah, İran'la yapılan görüşmeler sonunda Şemdinliye dönmüş, oradan da **1849'da Girit'e sürgün edilmiştir.**

1864 ve 1870 yıllarında çıkarılan nizamnamelerle **Yavuz ve Kanunî** dönemlerinde oluşturulan yönetim yerine, **merkezî otoritenin güçlü kılınması adına bürokratik yapı oluşturulmuştur. Merkezi yönetimi güçlü kılmak için alınan tedbirler, Kürtleri istismar etmek için çalışan ülkelerin ekmeğine yağ sürmüştü;** Rusya'da 1860'larda St. Petersburg'da **Kürdoloji** bölümü kurulmuş; İngilizler de Kürtlerden yararlanmak için çalışmalar başlatmışlardır. Kürtlerin, kökenine dair değişik görüş, tez ve teoriler ortaya konulmuştur.¹⁷

¹⁴ Öztuna, (a.g.e.), 6.c, s.142.

¹⁵ Tağma, (a.g.e.),s.50

¹⁶ Tağma, (a.g.e.),s.52

¹⁷ Tağma, (a.g.e.),s.53

Kasr-ı Şîrîn anlaşmasının imzalandığı 17 Mayıs 1639'a kadar İran'ın karıştırma girişimlerinin hedefi olan Kürt ve Ermeni bölgeleri, huzurlu bir dönemden sonra, 1839 Tanzimat fermanından sonra, merkezden yönetim tedbirlerinin bölgede yarattığı memnuniyetsizlik de tahrik edilerek, Rusya, İngiltere ve Fransa tarafından karıştırılmaya başlanmış; bölgede asayiş menfi yönde etkilenmiştir.

Osmanlı'nın Son Döneminde Kürtler:

1877-1788 Osmanlı Rus Harbine, Bedirhen Beyin oğullarından; Bedri Bey Şam'dan üç bin, Hüseyin Kenan Bey Adana'dan üç bin 800, Ali Şamil Bey İstanbul'dan üç bin gönüllü toplayarak katılmıştır. Ancak sonuç gerek doğu ve gerekse batı cephesinde hüsrana sonuçlanmış ve bilhassa **Doğu Anadolu'da Ermeni çetelerinin bağımsızlık amacıyla başlattıkları terör eylemleri, asayiş bozmuş ve Kürt halkının güvenliğini menfi yönde etkilemiştir.** Ermeni çetelerinin eylemlerine karşı, **II. Abdülhamid**, 4. Ordu Komutanı **Müşir Zeki Paşayı** görevlendirmiştir. Zeki Paşanın bölgedeki tecrübelerine dayalı tekliflerini dikkate alan II. Abdülhamid, **terörü önlemek** ve büyük devletlerin Ermeni çetelerine arka çıkmasına mani olmak, **Doğu Anadolu'da merkezi yönetimin otoritesini pekiştirmek**, muhtemel bir Rus taarruzuna karşı bölge savunmasını güçlendirmek amacıyla **Kürt aşiretlerinden yararlanmak istemiştir.** Bu maksatla, bölgedeki aşiret mensuplarından; **17 ve 40 yaşındaki erkeklerden**, başlangıçta 21 **Hamidiye Alayı (aşiret/Kürt Alayları)** kurulması planlanmış, gösterilen ilgi nedeniyle alay sayısı; 1892'de 45, 1893'de 56 ve 1902'de 65'e ulaşmıştır. 13 Mart 1896 tarihinde yayınlanan 121 maddelik kuruluş kanuna göre de; alayların sayısı en az dört, en fazla altı bölükten oluşacağı ve aşiretlerin nüfusuna göre alay mevcutlarının da asgari 512, azamî 1152 olması öngörülmüştür. Bu projenin gerçekleştirilmesi ile, hem bölgedeki aşiretler üzerindeki devletin etkinliği artırılmış, hem de Ermeni eylemleri önlenmiştir. Nitekim, kendi adını vererek bu alayları himayesine alması, bir defaya mahsus olmak üzere çeşitli suçların affedilmesi, aşiret reislerinin halifeyi ziyaret ederek bağlılıklarını bildirmesi, bölge halkının merkezî hükümete sempati beslemesine yol açmıştır. Ayrıca aşiretlerde ileri gelen ailelerin çocuklarının askerî okullara kabul edilmesi, bölgeye gezici öğretmenler ve vaizler gönderilerek bölge halkının eğitimine önem verilmesi halifeye olan bağlılığı arttırmıştır.¹⁸

Hamidiye Alayları Ermeni çetelerine ve I. Dünya Harbinde de Ruslara karşı Osmanlı Ordusunun içinde başarılı mücadeleler vermiştir. Sevr Anlaşmasında Kürtlerin yoğun olarak yaşadığı bölgelere yerel otonomi verilmesi düzenlenmiş olmasına rağmen, Lozan görüşmelerinde, başta Kürt din adamları olmak üzere Kürt milletvekilleri, "Türklerle din ve soy kardeşiz ayrılmayız" diye diretmiştir. Ayrıca Alayların teşkil edildiği 1892 yılından, 1924 yılına kadar, bölgede devlet aleyhine, Kürtlerden kaynaklanan asayiş olayı olmamıştır.

Cumhuriyet Döneminde Kürtler:

Cumhuriyetin tek parti döneminde, seküler kavmiyetçi Türk milliyetçiliğinin hakim olduğu ulus-devlet anlayışına dayanan merkezî devlet idaresinin Kürtler üzerinde uyguladığı dini ve etnik baskı sonucunda 1924:1938 yılları arasında, Yavuz Sultan Selim ve Kanunî Dönemlerinde hükümet tipi sancak statüsü verilen Kürt Bölgelerindeki aşiretler tarafından 20 büyük ayaklanma vuku bulmuştur.¹⁹ Bu dönemde homojen ulus yaratma gayretinde olan resmî ideoloji, Türk-Kürt ayrımının keskinleşmesi için fahiş hatalar yapmıştır.

Lozan Antlaşmasında belirlenemeyen Türkiye-Irak Hududu, çözülemeyen Musul meselesi; İngiltere'nin meseleyi lehine çevirmek için sınır bölgelerindeki aşiretleri tahrik

¹⁸ Tağma, (a.g.e.),s.54,55

¹⁹ T.C.Genelkurmay Harp Tarihi Başkanlığı Resmi Yayınları Seri No:8, Ankara Gnkur. Basımevi,1972, Türkiye Cumhuriyetinde Ayaklanmalar (1924-1938)

etmesine; Türkiye'nin ise, Haziran 1926 tarihine kadar statü halindeki Irak Sınırının, Misak-ı Milli esaslarına göre yeniden belirlenmesini temin amacıyla, sınır bölgelerinde otorite tesisi için, ayaklanma girişimlerinde aşırı güç kullanmasına sebep olmuştur. Bu milli sorun ve buna dayalı dış tahrikler ile başlatılan inkılaplara karşı devrim kuşkusunun, Kürt polikalarının belirlenmesinde, etkin rol oynadığını göz ardı etmemek gerekmektedir. **Cumhuriyetin ilk yıllarındaki dış tahrik ve karşı devrim endişesi karşısında oluşan korunma iç güdüsü, Türk-Kürt ilişkisinin bozulmasında belirleyici etken olmuştur.**

Saltanatı ve Hilafeti kaldırarak Osmanlı Hanedanının iktidarına ve Halifelğe son veren Cumhuriyet Yönetiminin, Devletteki saltanatın küçültülmüşü olan Aşiret ve Sancak Beyliklerindeki saltanatlar ve aşiretlerdeki hanedanlıklar ile dini lider konumundaki Seyit ve Şeyhlerin hakimiyetlerine müsaade etmesi inkılapların temel felsefesi ile bağdaşmıyordu. 03 Mart 1925 tarihinde kabul edilen “**Takrir-i Sükûn Kanunu**” ile Diyarbakır'da ve Ankara'da kurulan **İstiklal mahkemelerinin** suçluları, irticai faaliyette bulunanların elebaşları ile saltanatlarını sürdürmek için ayaklanan aşiret ileri gelenleri idi.

Devlette, bu gün de **evham halinde devam eden Kürt Bölgesinin Türkiye'den koparılma ve Irak sınırının aleyhimize değiştirilmesi endişesi**, Cumhuriyetin ilk dönemlerindeki tedbirlerin tekrar devreye sokulmasının sebebi olarak görülmelidir.

Tek parti iktidarının oluşturduğu resmî ideoloji; Kürtlerle ilgili tüm tarihî ve sosyolojik araştırmaları önlemeyi başarmış, ölü dilleri öğreten filoloji bölümleri açtırmasına rağmen, **yaşayan bir dil olan ve binlerce insan tarafından konuşulan Kürtçe'nin öğretilmesini yasaklarken, dış ülkelerde Kürtçe öğreten ve Kürtlerin menşeyini araştıran enstitüler kurulmuştur.** Kürtçe'nin yasaklanması, bu yasağa uyulması için memurlar görevlendirilmesi, yakalanan ve Kürtçe'den başka dil bilmeyen Kürtlerin konuştuğu **her Kürtçe kelime için beş kuruş para cezası ödemesi**, homojen toplum oluşturma hayallerinin mahsülü olmuştur. 1930'lu yıllarda bir koyun elli kuruşa satılırken beş kelimelik iki cümleyle meramını ifade etmek zorunda kalan bir Kürt bir koyun değerine eşit para ödemek zorunda bırakılmıştır.²⁰

Resmî ideoloji, çok partili dönemde de devam etmiş ve 1980'lerin başına kadar **Kürdüm demek yasaklanmış, Kürtçe diye bir dilin varlığı inkâr edilmiş, Kürtçe Türkçe'nin bir lehçesi sayılmıştır.**

İşin farkına varan ve Kürt varlığını tanıma girişiminde bulunan Merhum Turgut Özal ve diğer üst düzey siyasetçiler, büyük tepkiler almışlardır.

Türklerin ve Kürtlerin müşterek tarihinde, Kürt varlığının tanındığı dönemlerde, Devlet ile bölge insanı arasında sorun olmamıştır.

Günümüzde Kürt Bölgelerinde Yaşanan Sorunlar:

Kürt halkının, devletin güvenlik güçlerinden ve teröristlerin baskılarından çektikleri sıkıntıları düşünmeden, kendimizi onların yerine koymadan, sadece Kürtlerin bu gün ortaya çıkan taleplerini düşünmek de çözüm için tarafsız yaklaşmayı engeller.

Her şeyden önce bilinmelidir ki, kentte, köyde, mezradaki insanlar **büyük bir güvenlik krizi yaşamaktadırlar.** Onlar, korumalı lojmanlarda ve silahlı güçlerin güvenlik şemsiyesinde yaşamıyorlar, her an burunlarına bir namlunun doğrultulması endişesi ile hayatlarını idame ettiriyorlar. **İnsan hakkının en birincisi yaşama hakkıdır.** İnsanın yaşamı güvende değilse, nefsi müdafaa başlar. Yani, insan artık yapacaklarından sorumlu tutulmaz. Mal emniyeti, neslini devam ettirme emniyeti, inancını yaşama güvencesi yoksa ve kendini ifade etme özgürlüğünden mahrumsa, insan yaptıklarından dolayı mazurdur. Biz önce bunu düşünmeliyiz.

²⁰ Başkaya, Paradigmanın iflâsı, Resmî ideolojinin eleştirisine giriş, Eylül 2006, 11. Baki, s.89.

Resmi raporlardan çıkarılan aşağıdaki bilgilerin, terörle mücadele adına bölge insanının maruz kaldığı baskıların boyutunu anlatmaya yeterli olduğu kanaatindeyim.

“19 Temmuz 1987 tarihinde Diyarbakır, Elazığ, Hakkari, Bingöl, Van, Tunceli, Mardin ve Siirt'i içine alan bölgede 'olağanüstü hal' ilan edildi. Zamanla farklı illere de yayılan süreç 30 Kasım 2002 tarihine kadar devam etti. 15 yıllık OHAL süreci bölgeyi derinden etkiledi. Yaşanan süreçten en fazla siviller zarar gördü. Milli Savunma Bakanlığı tarafından 28 Şubat 2003 tarihinde açıklanan rakamlara göre, bu süreçte meydana gelen silahlı çatışmalarda 5 bin 105 sivil hayatını kaybetti. Yaralananların sayısı ise 5 bin 887 olarak açıklandı. Bölgede meydana gelen mayın ve bombalamalarda 572 sivil yaşamını yitirirken, 864 sivil yara aldı.”²¹

*“Adalet Bakanlığı'nın 23 Mayıs 2003 tarihli resmi verilerine göre, söz konusu dönemde bin 248 siyasi cinayet işlendi, 194 kişi ise ortadan kayboldu. Bu cinayetlerden bazıları toplumu derinden etkiledi. Bu süreçte yaşanan Musa Anter, Vedat Aydın suikastları PKK'ya büyük ivme kazandı. Terör örgütü bu suikastları propaganda malzemesi olarak kullanarak gücüne güç kattı. Bakanlığın 23 Mart 2003 tarihli verilerine göre ise bin 275 kişi işkence iddiası ile resmi kurumlara başvurarak şikâyetçi oldu. Bin 17 kamu görevlisi hakkında kötü muameleden dolayı 296 dava açıldı. 55 bin 371 kişi gözaltına alındı. 42 bin 795 kişi yargılandı, bunlardan 4 bin 799'u mahkûm oldu. **Hak ihlalleri ve gördükleri kötü muamele yüzünden devlete sırtını dönen insanlar kendilerini örgütün kucağında buldu.**”²²*

“İnsan Hakları Meclis Araştırma Komisyonu'nun 1998 yılında açıklanan raporu, Kasım 1997 yılı itibarıyla OHAL ve mücavir alanı kapsayan bölgede 905'i köy, 2 bin 523'ü mezra olmak üzere toplam 3 bin 428 yerleşim biriminin boşaltıldığını ortaya koyuyor. 378 bin 335 kişi yerinden edildi. İçişleri Bakanlığı ise 2005'te yaptığı bir çalışmada 357 bin kişinin şiddet olayları yüzünden yer değiştirdiğini aktarıyor. Büyük şehirlere göç eden insanlar, kent varoşlarında çaresizlik, işsizlik ve yoksulluk içindeki çocuklarını örgüte kaptırdı. Terör örgütü halen Diyarbakır gibi kentlerde uyguladığı provokasyonlarda varoşlardaki çocukları ön saflara sürüyor.”²³

Bölgeden Hatıralarım:

1990:1992 yıllarında Malazgirt'te Alay Komutanlığı yaptım. Terörün tırmandığı yıllardı. Malazgirt OHAL Bölgesine dahil değildi. Alayımızın Muş-Patnos Kara yolunun güvenliğini sağlamak dışında ve bir de il idaresi kanununun belirttiği hallerde, Muş Valisinin talep etmesi dışında asayiş görevi yoktu. Kendi kışlamızın emniyetini alıyor, askeri herhangi bir vasıtanın geçeceği zamanlarda da yol emniyetini sağlıyor ve eğitimimizi sürdürüyorduk. Birkaç anımı burada nakletmek istiyorum.

Malazgirt'te haftada Birkaç kez kepenk kapatma eylemi oluyordu. Aldığımız duyumlara göre, 10-12 yaşlarındaki çocuklar esnafı dolaşıyor, akabinde kepenkler indiriliyordu. Esnafın ileri gelenleri ile ve de özellikle ticarî ilişkimiz olan esnafla yaptığımız görüşmelerde, çocukların sözüyle neden kepenklerini kapattıklarını sorduğumda; **“kepenklerimizi kapattığımız için siz en fazla bizi tutuklatırıp hapsedirirsiniz, ama kapatmaz isek, örgüt ailemizi yok eder, ocağımızı söndürür”** demişlerdi. Bu korku, hem itaat ettiriyor hem de destek verdirtiriyordu.

1991 yılı sonbahar tatbikatında, Patnos Doğusunda bir bölgeye ordugaha çıkmıştık. Komşu köylerin birinin muhtarı ziyaretimize gelmişti. İçinde buldukları durumu tasvir ederek ve üç oğlu olduğunu belirterek; **“birini Türkiye Cumhuriyetin'de, ikincisini İran'da askerlik yaptırım. Üçüncüsünü de PKK'ya gönderdim, buraya hangisi egemen olursa kendimizi**

21

Duvaklı Melih, OHAL'den en fazla siviller zarar gördü, Zaman Online, Gündem Sayfası, 12 Ekim

2008

• 22
• 23

garanti etmiş olacağız” demişti de, bölge gerçeğinin karşısında Devlet otoritesinin ve vatandaşlarına sağlayabildiği güvenlik şemsiyesinin ne derece yetersiz kaldığını üzümlere anlamıştım.

Bölge insanının güvenliğini sağlamak terörle mücadelede güvenlik güçlerinin birinci hedefi olmalıdır.

Malazgirt Köylerinden Devlete bağlılığını korkusuzca gösterebilen bir grup Muhtar makamımızı ziyarete gelmişlerdi. Kendilerine bölge insanını devlete karşı husumet içinde görüyorum, bunun sebebi nedir diye sordum. Birisinin verdiği cevapla irkildim. **“Güvenlik güçleri, 'A' Köyünde şu adreste teröristler barınıyor diye, bir duyum alıyor. Sonra geliyor, köyü kuşatıyor. Duyum aldığı adresteki evi arıyor, fakat teröristi bulamıyor. Erkek-kadın, yaşlı-çocuk demeden bütün köylüyü köy meydanında topluyor. Sonra, genç erkekleri, teker teker çekerek duvar arkasında dövüyor. Dayak yiyen insanların bağırımlarını, orada bulunan kadın çocuk herkes duyuyor. Bu duruma şahit olan çocuklar ve insanlardan devlete karşı nasıl bir duygu içinde olmasını beklersiniz?”** demişti.

1991 yılında yapılan genel seçimler öncesindeydi. Malazgirt köylerindeki seçim sandıklarının güvenliğini alma görevi verilmişti. Köyleri keşfe çıkmıştım. İlk gittiğim köy Beşçatak Köyüydü. Yol köyün ortasından geçiyordu. Araçlarımızla köye girdiğimizde, bir anda yolun iki tarafında oynayan 4-5 yaşlarındaki çocuklar dahil, açıkta bulunan herkes çil yavrusu gibi dağılmış ve evlerine girmişti. Birkaç dakika içinde ortalıkta kimse kalmamıştı. İnsanların evlerine kaçmaları için askeri araçların görünmesi yetmişti.

Batıda bir köye giren askeri aracın çevresini önce çocuklar, sonra büyükler çevirirler ve samimi bir kaynaşma olur.

Eskiden doğuda da böyleydi. İlk şark görevim sırasında, 1969 yılında, Ağrı'nın Hamur Kazasının güneyinde bir köyün, Babo Köyünün yanında son bahar tatbikatına çıkmıştık. Toçu Batarya Komutanıydım. Sahra mutfağında pişirdiğimiz öğle yemeğini askere dağıttıktan sonra, kalanları açtırdığımız bir çukura dökmüştük. Yemek kuru fasulye idi. Biraz sonra yakınımızdaki Köyden 8-10 çocuğun, çukura döktüğümüz yemekleri avuçları ile alıp yediklerini gördüm. Teğmendim. Gençtim. Burada ilk öğle vakti geçiyordu. Usul böyle olmasına rağmen yemeği döktüğümüze çok üzülmüştüm. Daha sonraki günlerde, o çocuklarla yakınlık kurduk. Artık yemeklerimizi dökmüyorduk. Yemek vakti gelemeseler de biz geldikleri zaman vermek üzere artan ekmek ve yemeklerimizi saklıyorduk. **O zaman çocuklar bizden kaçmıyorlardı. Birliğimizin içinde dolaşırlardı.** Aradan geçen 22 sene bölge insanı ile asker arasındaki irtibatları nasıl koparmış.

Güven vermesi gereken asker, buralarda korku ve endişe kaynağı oluyor. Bu tablo düşünmemiz gereken önemli bir noksanlığımızdır.

Devlet ve onun görevlileri, mutlaka adaleti ve hakkı korumalıdır. **Devlet, kurunun yanında yaş da yakamaz.** Suçluyu, toplumun içinden kimseye zarar vermeden cımbızla çeker gibi çekip almalıdır. **Biz, bir gemide dokuz suçlu bir masum bulursa, bir masumun hatırına geminin batırılmasını yasaklayan bir adalet anlayışı emreden bir medeniyetin temsilcisiyiz.** Hem, Devletin güvenlik güçleri korku ve endişe kaynağı olacak, sonra dönüp terörün dağ kadrolarına eleman verilmesine şaşıracağız. **Evvla devlet yanlışını düzeltmelidir.**

Burada, Osmanlı İmparatorluğunun manevî kurucusu Şeyh Ede Balı'nın Osman Bey'e vasiyetini hatırlamakta fayda var :

“EY OĞUL, BEY'SİN

Bundan sonra öfke bize, UYSALLIK SANA,

Güceniklik bize, GÖNÜL ALMAK SANA,

Suçlamak bize, KATLANMAK SANA,

Acizlik bize, yanlış bize, HOŞGÖRMEK SANA,

Geçimsizlik, çatışmalar, uyuşmazlıklar,

anlaşmazlıklar bize, ADALET SANA,

Kötü göz, haksız yorum bize, BAĞIŞLAMAK SANA,

EY OĞUL
Bölmek bize, **BÜTÜNLEMEK SANA**
Üşengeçlik bize, UYARMAK, GAYRETLENDİRMEK, ŞEKİLLENDİRMEK SANA,
EY OĞUL,
Sabretmesini bil, vaktinden önce çiçek açmaz,
Şunu da unutma, **insanı yaşat ki, DEVLET YAŞASIN**”²⁴

Bu öğütlerle Beylik, imparatorluğa dönüştü ve 600 sene dünyaya düzen verdi. Coğrafyamız İmparatorluklar coğrafyasıdır. Aynı ilkeleri devlet yönetim felsefesi olarak uygulayabilirsek, Türkiye Osmanlı İmparatorluğunun bıraktığı yerden başlayabilir...

Etnik Kavmiyetçi Terörün ve Siyasî Oluşumların Amaçları:

Buraya kadar Kürtlerin siyasî ve Sosyal tarihi ile Osmanlı Dönemi Türk-Kürt ilişkilerini özetle ortaya koymaya çalıştık. İhtilafın kaynağında, tarafların azınlığını oluşturmalarına rağmen, aşırılığı temsil eden etnik Türk ve Kürt milliyetçileri bulunmaktadır. 1978 yılından itibaren aktif olan terör örgütü ile 1990 yılından itibaren sahneye çıkan etnik Kürt milliyetçisi siyasi partilerin amaç ve isteklerine de göz atmakta yarar görüyorum.

PKK ne istiyor?

Amacı:

*PKK (Partiya Karkaren Kürdistan/Kürdistan İşçi Partisi) Irak, Suriye ve İran'ın belirli kesimleri ile Kuzey Kürdistan olarak tanımladığı Türkiye'nin Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerini içine alacak şekilde “Devrimci, Sosyalist ve Bağımsız Birleşik bir Kürt Devleti” amaçlamıştır.*²⁵

İdeolojisi:

*Örgütün ideolojisi; Marksizm-Leninizmin yanı sıra Maoculuğun etnik milliyetçiliğini içermiştir. Klâsik Marksizm-Leninizm'e, kırsalda gerilla taktiği, köylü ayaklanması ve etnik Kürt Milliyetçiliği, teknik ve taktikleri örgüt tarafından eklenmiştir. Böylece, örgüt; temelini, **Kürtçülüğe**, çatısını **Marksist-Leninist ideolojiye**; taktiğini **Maoculuğa**, yani **kırsalda teröre ve köylü ayaklanmasına**, **inancını zerdüşlük ve yezidiliğe dayandırmıştır.**²⁶*

Stratejisi:

PKK belirlediği siyasi amacına ulaşmak için, her Kürk toplumunun bulunduğu ülkede;

- *Öncelikle siyasî özerklik içeren bir yönetime kavuşmayı,*
- *Müteakiben bağımsız bir Kürt devletinin kurulmasını,*
- *Daha sonra da Kürt Devletlerinin bir araya getirilmesi ile “Birleşik Büyük Kürdistan Devleti” nin teşkilini öngörmüştür.*²⁷

Planı:

Hedefine ulaşmak için de:

- *Örgütlenme,*
- *Yerleşme,*
- *Eylem,*
- *İç savaş,*
- *Bağımsız Bölgesel Kürt Devleti,*
- *Bağımsız Birleşik Büyük Kürt Devleti,*

*Safhalarını içeren bir planı uygulama safhasına koymuştur.*²⁸

-
- 24
  - 25
  - 26
  - 27
  - 28

Uygulaması:

- PKK, 27 Kasım 1978 tarihinde Diyarbakır'ın Liçe İlçesinin Ziyaret Köyünde Kurulmuştur.²⁹
- 1979'da Suriye'ye açılan örgüt, Lübnan'ın BEKAA Vadisinde eğitim kampı kurmuştur.
- Önce Diyarbakır, Şanlıurfa ve Gaziantep illerinde, daha sonra da Mardin'i merkez haline getirmek suretiyle 15 Ağustos 1984 tarihine kadar bölgeye yerleşmiştir.
- 15 Ağustos 1984 tarihinde Eruh ve Şemdinli Baskınları ile eylemlerini başlatmıştır.
- Örgüt 1990'da Botan'da (Hakkari -Şırnak) direnişin son aşamasında, gerillanın yerini düzenli birliklerin alması ve bölgenin kurtarılmasını planlamıştır.³⁰
- 1992 Nevruzunda, 21 Mart'da halk ayaklanmasının uygulama alanına sokulmasına teşebbüs edilmiş, ancak güvenlik güçleri buna müsaade etmemiştir.
- Örgüt, 1992'den ve ABD'nin Birinci Körfez Harekâtından itibaren üs ve eğitim tesislerini Kuzey Irak'a yerleştirmeye başlamış, aynı yılda İran'a karşı PJAK oluşturulmuş, Abdullah Öcalan'ın yakalanmasından sonra da tamamen Kuzey Irak'a yerleşmiştir.
- Güvenlik güçlerimizin etkin gayretleri ve Örgüt liderinin ele geçirilmesi sonucu aktivitesini kaybeden PKK, ABD'nin Irak'ı işgalinden sonra tekrar etkili eylemlere başlamıştır.

Demokratik Toplum Hareketinin (DTH) Talepleri:

Leyla Zana ve arkadaşlarının yanı sıra, HEP, DEP, HADEP, DEHAP, ÖTP genel başkanları ile Abdullah Öcalan'ın avukatlarının da katıldığı; DEP'lilerin, oluşturdukları Demokratik Toplum Hareketi'nin, 27 Aralık 2004 tarihinde Diyarbakır'da yapılan tanıtım toplantısında, Kürt sorununun demokratik çözümü için öncelikli hedefler şöyle açıklanmıştır:³¹

- *Kürt kimliğinin yasal ve anayasal güvencelere kavuşturulması,*
- *Kürtlerin Cumhuriyet'in asli anayasal vatandaşları kabul edilmesi.*
- *Dil ve kültürel hakların yasal güvenceye kavuşturulması.*
- *Radyo, TV ve diğer basın yayın araçları üzerindeki kısıtlamaların kaldırılması.*
- *Temel eğitimde Kürtçenin seçmeli dil olması, ortaöğretimde Kürt kültürü ve Kürt edebiyatının öğretilmesi, yükseköğretimde ise bu amaçla okullar kurulması.*
- *Kürtlerin siyasete katılımının sağlanması.*

DTP Ne İstiyor :

Demokratik Toplum Partisi DTP, 08 Kasım 2008 tarihinde yaptığı kongresinde “Türkiye'nin Demokratikleşme ve Kürt Sorununda Çözüme Dair Siyasi Tutum Belgesi” olarak ve “Demokratik Özerklik Projesi” adıyla ortaya koyduğu belgede, Türkiye'nin siyasî ve idarî yapısında reform istiyor ve Kürt sorunu için çözüm modeli öneriyor.

(Türkiye'deki siyasi-idari yapılanmanın köklü bir reformla ele alınarak değiştirilmesini kaçınılmaz görmektedir.

Her ulus için ayrı bir devlet talep etme gibi felsefik ve konjunktürel gerçeklikten uzak ve halkların birbirini boğazlamasına kadar gidebilecek bir süreci tetikleyecek siyaset anlayışı yerine, halkların demokratik birliğini esas alan, demokrasiyi genel bir meclise hapsedmeyen, halkın tartışma ve karar mekanizmalarına katılımını kolaylaştıran, toplumun temel bütün sorunlarını en iyi şekilde ve yerinde çözüme kavuşturacağı bir siyasi ve idari yapılanma modeli, kendini büyük bir ihtiyaç olarak dayatmaktadır.

Ülke bütünlüğü içinde halkın yerelde söz ve karar sahibi olmasını sağlayacak ve tüm farklılıkların kendini özgürce ifade edebileceği düzeyde özerklik kazanması temeline dayanan

---

• 29
• 30
• 31

modelin çağdaş kavramlaştırılışını “demokratik özerklik” biçiminde tanımlamaktadır. Demokratik öz yönetim anlamına gelen **demokratik özerklik**, Demokratik Cumhuriyet’in içinin doldurulmasıdır.”

Demokratik Özerklik;

Salt “Etnik” ve “Toprak” temelli özerklik anlayışı yerine kültürel farklılıkların özgürce ifade edildiği bölgesel ve yerel bir yapılanmayı savunur,

“Bayrak” ve “Resmi Dil” tüm “Türkiye Ulusu” için geçerli olmakla birlikte her bölge ve özerk birimin kendi renkleri ve sembolleriyle demokratik öz yönetimini oluşturmasını öngörür,

Bu idari modelde, ademi-merkeziyetçilik işletilerek birbiriyle yoğun bir şekilde sosyo-kültürel ve ekonomik ilişki içinde bulunan komşu illeri kapsayan ve il genel meclislerine benzer bir şekilde seçimle iş başına gelen bir bölgesel meclis; merkezi hükümet tarafından yürütülecek dış işleri, maliye ve savunma hizmetleri ile merkezi ve bölge yönetimlerinde birlikte yürütülecek emniyet ve adalet hizmetleri hariç ; eğitim, sağlık, kültür, sosyal hizmetler, tarım, denizcilik, sanayi, imar, çevre, turizm, telekomünikasyon, sosyal güvenlik, kadın, gençlik, spor gibi hizmet alanlarından sorumlu olacaktır.

Bu yapı fedaralizmi ya da etnisiteye dayalı özerkliği ifade etmez; merkezi yönetimle iller arasında kademelendirilmiş demokratik bir yeni idari takviyedir. Bölgelerin her biri o bölgenin özel adı veya bölge meclisinin yetki sınırları içinde bulunan en büyük il in adıyla anılacaktır.

Bu modelde il valileri, hem merkezi hükümetin hem de bölge yürütme kurulunun aldığı kararları uygulamakla görevlidir. Bakanlıkların taşra teşkilatları da aynı prosedüre tabi olacaklardır. İl Genel Meclisleri, Belediye ve Muhtarlıklar gibi diğer idari yapılar varlığını korumaya devam edeceklerdir.

*Özcesi Türkiye’de kurulacak **Bölge Meclisleri** -ki sayısı 20-25 olabilir- , TBMM ile iller arasında işleri kolaylaştıran, halkın yönetime daha fazla katılımını sağlayan çağdaş, demokratik bir siyasi ve idari yapılanmadır.*

Özellikle Anayasadaki mevcut “ULUS” kavramının etnik vurgularla değil, demokratik uluslaşmanın bir ifadesi olarak “TÜRKİYE ULUSU” ortak aidiyetiyle yeniden tanımlanmasını zorunlu görür.)³²

DTP özetle, idarî özerklik istiyor.

Sonuç olarak Kürtlerin İstekleri:

1974’den itibaren örgütlenen, seküler etnik Kürt milliyetçileri, 1978’de oluşturdukları illegal terör örgütü PKK ve 1990 yılından itibaren legal olarak kurdukları sırasıyla HEP, DEP, HADEP, DEHAP, DTH ve DTP ile radikal taleplerde bulunmuşlardır.

PKK ve seküler etnik Kürt Kavmiyetçisi legal siyasi oluşumlar da, Cumhuriyet Yönetiminin baştan beri karşı olduğu Kürt Feodal yapısı ile Seyyit ve Şeyhlerin temsil ettiği dini otoriteye, karşı bir ideolojik anlayışa sahip bulunmaktadırlar. Yani, hem terör örgütü, hem de etnik Kürt Milliyetçisi partiler, Kürt aşiretlerinden ve dini liderlerinden taban bulamamaktadır. Tabanlarını, Feodal yapının ve bölgedeki dini liderlere bağlı olanların dışında kalan gariban ve Zerdüşlükle Yezidiliği, ata dini olarak kabul eden, inanç yoksunu, küçük bir azınlık oluşturmaktadır.

PKK’ya, kuruluş aşamasında, Devletin kılavuzluk ettiğine dair bazı emareler bulunmaktadır. Böyle bir şey var ise sebebi, ulus-devlet anlayışının, bölgedeki hakim güçlere alternatif bir siyasî oluşum meydana getirmek düşüncesinden kaynaklanabilir.(Bu iddialar mutlaka ciddiye alınara incelenmeli. Doğru ise müsebbipleri vatana ihanetten yargılanmalıdır.)

Bu nedenle, Kürtlerin büyük çoğunluğu, Kürt Milliyetçiliğini benimsese de, seküler etnik kavmiyetçi Kürt milliyetçiliğini reddetmekte ve Türkiye’den ayrılmak ve ayrı bir

devlet olmak fikrini benimsememektedirler.

Tarihi süreç içinde ve günümüzde yapılan anketler ve Kürt yoğunluklu bölgelerde siyasi partilerin oy dağılımı dikkate alındığında Kürtlerin isteklerini aşağıdaki başlıklar altında özetleyebiliriz.

● **Kendi mülklerinde güven içinde hayat sürmek:**

Öncelikle; Evrensel insan hakları çerçevesinde, bölgesel sorunlara ve asayiş meselelerine Devletin Hukuk çizgisinde ve adaletle yaklaşması;

Sonra da; bölgesel sorunları abartarak dış odakların da tahriki ile oluşan PKK ve benzeri silahlı terör örgütlerine karşı, devletin güvenlik kuvvetlerinin, bölge halkına yeterli koruyucu güvenlik şemsiyesini oluşturması, çoğunluğu teşkil eden bölge halkının Devletimizden beklentisidir.

● **Etnik Kimliklerinin tanınması;**

Ulus-Devlet anlayışı içinde, Kürt varlığını yok saymak, etnik farklılığın bölücülüğe dönüşmesine sebep olmuştur. Ayrı bir kavim olarak Kürt varlığı tarihi bir gerçektir. Kökleri nereye dayanırsa dayansın lisanı ile, kültürü ile, tarihi ve coğrafi dayanakları ile bu varlığı inkar etmek meseleyi çözümsüzlüğe ve devleti gerçekten bölmeye götüren yanlış politikalar olduğunu kabul ederek; kültürel kimliğin tanınması, bu kimliğin öğrenilip geliştirilmesi için müesseselerin oluşturulması yasal güvence altına alınmalıdır.

Mahalli idarelerin yetkileri arttırılarak, kontrollü bir idarî özerkliğin tesisi, bu alanda verilecek özgürlüklerin yerleşmesine ve devletin samimiyetinin işareti olabilecektir.

Sınır ötesi Kürt varlığının da, sınır ötesi Türk varlığının tanındığı gibi tanınması ve oluşumlara dost ve kardeşçe yaklaşılması da özlenen devlet politikası olarak beklenilmektedir.

● **İnançlarına müdahalelerin önlenmesi;**

Türkler ile Kürtler arasındaki müşterek değerlerin ve tarihi birlikteliğin temelini İslâm dini ve inanç birliği oluşturmuştur. Din milli birliğin de en önemli harcıdır. Dinin, milli vicdanlarda yükselen bir değer olarak yer alması; Devletin güvenlik ve bekası, Millet huzur ve refahı için olumlu bir gelişme olarak kabul edilip; inanç üzerindeki baskıların kaldırılması ve kardeşliğin geliştirilmesinde ön plana çıkan değer olarak benimsenmesi de bölge insanının devletten en önemli beklentilerindendir.

İkinci Şark (1990) görevimde, Alay Komutanı olarak Malazgirt Kaymakamını makamında ziyaret için, Kaymakamlığa gitmişim. Adliye de aynı binanın içinde olduğu için, dış kapıdan itibaren koridorlar kalabalıktı. Gelişimin, aracımın ve hareketliliğin farkına varılmaması mümkün değildi. Ama kimse istifini bozmuyordu. “Selâmün Aleyküm” diye selam verdim. Orada bulunan ve başlangıçta görmezlikten gelen insanların hepsi de ayağa kalkarak ve cephe alarak benim selamıma karşılık verdiler. Aramızda iletişim kurulmuştu. Şehirdeki camilerde kıldığım cuma namazları sonunda da, cemaatten aynı sıcak ilgi ve tezahüratı hep gördüm.

Merkezden görevlendirilen mülkî, adlî ve askerî bürokratların bölge insanının inanç ve değerlerini paylaşan, her mekanda birlikte olan, duygu ve düşüncelerini paylaşabilen, idealist, çalışkan ve liderlik vasıflarını taşıyan kişilerden olmasına özen gösterilmelidir.

● **Ekonomik imkanlarının arttırılması;**

Yüksek nüfus artış oranı ve Kürtlerle meskûn bölgelerdeki sert iklim ve arazi şartları, gelir dağılımına menfi etki yapmaktadır. Bu alanda yapılan pozitif ayrımcılığın arttırılarak, özellikle bölgede oluşan özel sermayenin, kendi bölgesinde yatırıma dönüşerek iş alanı açılması için teşviklerin arttırılmasına ihtiyaç bulunmaktadır.

Bölgede oluşan özel sermayenin belirli bir aşamadan sonra, yatırım için batı illerine kaydığı, yaygın bir şikayet olarak dile getirilmektedir. Devlet imkanları ile alt yapı yatırımlarına öncelik verilirken, sağlanan güvenlik şemsiyesi ve teşviklerle, özel sermaye, bölgede yatırıma teşvik edilmelidir.

2. TERÖRLE MÜCADELEDE YAPILAN HATALAR VE ALINMASI GEREKEN ASKERİ TEDBİRLER:

Terörle mücadele Politikalarının tespit edilmesi askerlere bırakılmamalıdır:

Askerler, meseleyi askeri güçle çözülebilecek, bir terör meselesi olarak görmüştür.

Yüksek sevk ve idare alanına giren siyaset ve stratejilerde yapılan hatalar operatif ve taktik alanlarda elde edilen başarılarla telafi edilemez. Kürt sorunu bütün boyutları ile görülmez ve sadece bir asayiş meselesi olarak görülerek, terörle mücadeleyi Silahlı Kuvvetlerin sorumluluk ve yetkisine bırakarak, devletin diğer ekonomik, sosyo-kültürel, siyasi, ilmî ve teknolojik güçlerini yeteri ölçüde, hatta yeri zamanı geldiğinde belirli bir süre topyekün olarak devreye sokmazsanız, Devletin bütün imkanları ile bölgeyi kuşatmazsanız, Hükümeti, TBMM'i, ülkenin sosyal ve siyaset bilimcilerini seyirci durumda ve devre dışı bırakırsanız, siyaset ve stratejide hata yapmışsınız demektir.

Türk Silahlı Kuvvetleri terörle mücadeleyi sahiplenmiş, seküler kavmiyetçi milliyetçilik/etnik milliyetçilik/ulusalcılık anlayışı ile Kürt Sorununu görmezden gelmiş ve konuya kendisinin dışındaki güçleri yaklaştırmamıştır. Esas hata buradadır.

Terörle aktif olarak mücadele eden askerler tarafsız olamazlar. Çevresindeki her şeyi tehdit olarak algırlar. Dağdaki teröristle, köydeki, kentteki insanı bir birinden ayırmazlar.

Terörle aktif mücadele görevlerinde bulunmayanlar ise, bölgedeki askerlerin görüşlerine tabi olurlar.

Bu nedenlerle, terörizmle mücadele politikalarının tespitinde askerlerin tek söz sahibi olmaları devletin diğer güçlerini ve imkanlarını devre dışı bırakır. Sorun kronikleşir ve makul çözüm yollarını kapatır.

Tabii ki TSK'ni terörle mücadelede başarısız kaldı diyemeyiz. Böyle bir iddia, bunca gayreti, TSK profesyonel kadrolarının çektiği bunca meşakkati, şehitlerimizi, gazilerimizi yok saymak anlamına gelir ki doğru olmaz. Sonra, Terör Örgütünün kurulduğu 1974 yılı ve aktif olarak ortaya çıktığı 1984 yılından itibaren, ulaşmak istediği safha ve aşamaların hiç birine ulaşamadığını göz önünde bulundurursak, Silahlı kuvvetlerimiz ve güvenlik güçlerimiz başarılı oldu diyebiliriz. Ama taktik ve operatif sahadaki bu başarı terörü bitirememiş, bölgeye huzur ve istikrar getirememiştir.

Mesele, siyasetin meselesidir. Bütün bölge ateşe verilerek terörizmle mücadele edilemez. Teröristle mücadele güvenlik güçlerinin görevi olmalı, ama silaha sarılmayı gerektirecek de olsa, iç ve dış meselelerin çözümü TBMM'nin ve hükümetlerin sorumluluğuna bırakılmalıdır.

Terörle mücadelede kullanılan kuvvetler, özel eğitim gören özel birlikler olmalıdır:

PKK saldırılarının başladığı 15 Ağustos 1984 tarihinden itibaren terörle mücadelede; bölgedeki sabit jandarma birlikleri, seyyar ve sınır jandarma birlikleri, jandarma komando birlikleri, polis özel kuvvetleri, Silahlı Kuvvetlerin bölgedeki kara birlikleri, bölgedeki komando birlikleri, bölge dışından getirilen iç güvenlik kara birlikleri, bölge dışından getirilen komando ve hava indirme birlikleri ve özel birlikler; kara, hava ve deniz kuvvetlerine mensup helikopterler, hava kuvvetleri uçakları kullanılmıştır.

Bölgede, jandarmanın, emniyetin, MİT'in ve Silahlı Kuvvetlerin istihbarat unsurları koordinesiz olarak faaliyet göstermiştir.

Getirilen birliklerle sonuç alınamayınca, bölgeye tabur seviyesinde yeni birlikler yığılmış, bölgedeki birliklerin emrine verilmiştir.

Birlikler eğitimlerini bölgede tamamlamış, tam yararlanılacağı zaman yükümlülerin askerlik süreleri sona ermiştir.

Kış mevsimini birlikler kışlarında geçirirken, teröristler, köylerde ve kırsal kesimde propaganda ile örgüte eleman yetiştirmiştir. Kış aylarında, yollar güvenlik kuvvetlerinin, kırlar teröristlerin olmuştur.

Terörle mücadele özel eğitilmiş, özel donatılmış, özel ve güç, hava ve arazi şartlarında hareket yapması kolaylaştırılmış, gündüz hareket eder gibi gece hareket edebilen, kış şartlarından asgari etkilenen birliklerle yapılmalıdır. Hasılı, bu harekatta kullanılacak birlikler, bölge insanının özelliklerini tanıyacak psikososyal eğitimin yanı sıra, arazide uzun süre hayatı idama ettirebilecek kontrgerilla taktik ve tekniklerine vakıf olacak yeterli eğitime tabi tutulmalı; Devletin bütün imkanları seferber edilerek, komprime gıda ve yükte hafif yiyecek maddeleri, en modern, silah, muhabere irtibat ve hedef tespit vasıtaları, gece ve gündüz atış kontrol ve nişan sistemleri, mayın arama ve tahrip sistemleri, sıcak ve soğuğa karşı koruyucu giyim kuşam ve barınma imkanları, karda ve kötü hava şartlarında hareket imkanları ile donatılmalı ve bu teçhizat mümkün olan hafiflikte olmalıdır.

Aslında bu tür mücadele için, Özel Kuvvetler Komutanlığına bağlı özel harekât timleri mevcuttur. Harekât ihtiyacına yetecek derecede bu birliklerin miktar ve kadrolarını, geçici olarak arttırmak yeterlidir. Hizmet tamamlanınca kadrolar tekrar ihtiyaç miktarına indirilebilir.

Ancak, terörle mücadele için özel eğitilmiş birlik ihtiyacını profesyonel kadrolarla karşılamak etkili bir çözüm olamaz.. Çünkü bu görevler, bedeni yeterlilik ister. Uzman kadrolar, yaşları ilerledikçe, yeniçeri ocağına döner. Ticaretle uğraşanından, bedenî yeteneğini kaybedenine kadar; ordu, görevini aksatan personel deposu haline gelir.

En iyi çözüm, iç güvenlik harekât ihtiyacı için, yükümlülerden muvazaflık hizmetleri sırasında, eğitim merkezlerindeki temel eğitimi müteakip yetenekli oldukları tespit edilenlerden, gönüllü olanlardan, ücretleri karşılığında, hizmet sürelerini 3-4 yıla çıkarmak suretiyle özel birlikler teşkil etmek ve bu birliklerin personelini özel eğitime tabi tutmak; bu şekilde eğitilen personelden oluşan birliklerin görev süreleri sona ermeden önce, onların yerine görevlerini teslim alacak yeni birlikler oluşturularak ve görev bölgelerinde birlik değiştirmesi ile sorumluluk devir teslimi yapmak; olabilecek zayıflığın bütünlenmesi için de eğitim merkezlerinde ihtiyaca yetecek eğitilmiş personeli sürekli hazır bulundurmak ve bu birliklerin hazırlanması sorumluluğunu da İçişleri Bakanlığına vermektir.

Terörle mücadelede sorumluluklar yeniden tespit edilmelidir:

Asayiş görevleri yasal yetki ve sorumluluklar bakımından polisin ve jandarmanın, yani İç İşleri Bakanlığının uhdesindedir. Dış tehditlere karşı sorumluluk da Genelkurmay Başkanlığının görev ve sorumluluğundadır.

Bölgede hakim olan terörün, yurt içi ayağı olduğu gibi sınır ötesi üst, destek ve bağlantıları da olduğu bilinen gerçektir.

İç güvenlikte, Hedef tespiti, haber kaynaklarının kullanılması, istihbarat temini ve operasyonların icrası, hem yasal yetki ve sorumluluklar bakımından, hem beynelmînel hukuk açısından, hem de tecrübe ve donanım bakımından jandarma ve polis, Silahlı Kuvvetlere nazaran daha etkin ve sonuç alıcıdır. Zaten bölgeye gönderilen Silahlı Kuvvetler unsurları da jandarmanın emrine sokularak terörle mücadelede kullanılmaktadır.

Terörle mücadelede, muhtelif birliklerin aynı harekât bölgelerinde kullanılması, koordinasyon sorununu ortaya çıkarmakta, emir komuta birliği prensibine aykırı olmakta, sorumlulukların üslenilmesini engellemekte ve sayısal olarak büyük birlerden istenen verim alınamamaktadır.

İç güvenlik gerçek sorumlusuna bırakılmalı ve sınırlarımızın içindeki terörle mücadele İçişleri Bakanlığınca yürütülmelidir. Terörle mücadele için iyi bir teşkilatlanma, eğitim kadar önemlidir.

Dış güvenlik ise, Silahlı Kuvvetlerimizin asli görevidir. Gayri nizami kuvvetlere karşı harekât da Silahlı Kuvvetlerimizde, Genelkurmay Özel Kuvvetler Komutanlığının ihtisas ve sorumluluğundadır.

Bu nedenle, Genelkurmay Başkanlığı, terörün dış destek ve bağlantılarını yok etmekle görevlendirilmelidir.

Genelkurmay Başkanlığı, sınır ötesi harekât icra etmek için Özel Kuvvetler Komutanlığını görevlendirmelidir. Sınır Karakolları da, hem dışardan gelecek tehditlerin ilk hedefi olması, hem de sınır ötesi harekâtın son basamak noktası olması nedeniyle, Jandarmanın değil Silahlı Kuvvetlerin kontrolünde bulunmalıdır. Karakollar, yukarıda belirtilen nitelikteki özel yetiştirilmiş personelden oluşan birliklerle korunmalıdır. Sınır birlikleri, bir taraftan sınırları korurken, diğer taraftan, sınır ötesi operasyonlarda kullanılacak özel kuvvetlere üs görevi yapmalıdırlar.

Sınır ötesi harekâtın Özellikleri Nasıl Olmalıdır:

- Özel harekât teknik ve taktikleriyle, komando ve özel birlikler kullanılarak, terör örgütünün sınır ötesinde tespit edilen somut hedeflerine ve terör gruplarına nokta operasyonları icra edilmelidir.
- Terörle mücadelenin başarılı bir şekilde yapılabilmesi, etkin bir istihbaratla mümkündür. Bu nedenle, özel timlerden oluşturulacak, muharebe güçlü keşif kolları, gizli harekât teknikleri ile hedef bölgelerine sızdırılmalı, oralarda örtülü kalıcı tedbirler alınmalı, elektronik ve teknik imkanlarla da desteklenerek; terör üs ve tesislerinin, liderlerinin yer ve faaliyetlerinin, ikmal depo ve ikmal faaliyetlerinin, terör gruplarının hareket ve intikallerinin, ülkemize giriş ve çıkışlarının 24 saat gözetlenme imkanı sağlanmalıdır.
- Elde edilen sağlıklı, doğru, güvenilir, güncel ve ayrıntılı istihbarat bilgilerine dayanılarak, sınır karakollarında veya sınır ötesindeki gizli harekât üslerinde bekletilen özel eğitilmiş birliklerimiz tarafından, anında, taktik akın ve cebri keşif tipi hareketlerle hedeflere yaklaşılarak, baskın ve pusularla, bir nevi gayri nizamî harekât uygulayarak, nokta operasyonları icra edilmelidir.
- Bu hareketler, askerî yoğunluk gösterilmeden, fark ettirilmeden, örtülü olarak ve tam bir gizlilik içinde icra edilmeli, tesirinden başka bir belirtisi görülmemelidir.
- Bu operasyonlarla, her gün terör örgütünün dış desteğine, nereden ve nasıl geldiğini anlayamadığı, ancak şaşkına çeviren etkili darbeler vurulmalıdır. Örgüt liderleri başlıca hedeflerden olmalıdır. Darbeler, propagandası bizzat terör örgütü tarafından yapılacak şekilde etkili olmalıdır.
- Küçük, özel yetişmiş çevik unsurlarımız tarafından yapılan operasyonlar, silahlı kuvvetlerimizin düzenli bölümünün kullanılması tehdidi ile de psikolojik olarak desteklenmeli, ancak düzenli kuvvet mümkünse hiç kullanılmamalıdır. Alınan sonuçlar, terör örgütünü sınır ötesinde de barınamaz hale getirmelidir.
- Sadece Kuzey Irak değil, terör örgütünün Avrupa Ülkelerindeki Büro ve Temsilciliklerinin kapatılması ve etkisiz hale getirilmesi için de organizasyon hazırlanmalı, ülkeler nezdindeki politik girişimler sonuç vermediği takdirde operasyonlar uygulanmalıdır.

Sınır İçi Harekâtın Özellikleri Nasıl Olmalıdır:

Sınır içinde Jandarmanın ve polis de yukardakine benzer teknik ve taktiklerle teşkilatlanmalı ve hareket etmelidir.

Asker, bölge halkı ile bütünleşmelidir:

Terörle mücadelede başarının ilk şartı, teröristin bölge halkı ile irtibatını kesmek ve mahallinden ikmal ve desteğini önlemektir. Bunun en kestirme yolu, devletin ve güvenlik güçlerinin halkla bütünleşmesidir.

Silahlı Kuvvetler, değerleri, örf-adet-gelenek ve kültürlerini benimseyip bölge halkı ile kaynaşamamaktadır. Bölge insanı tarafından, Silahlı Kuvvetler mensuplarına başka bir ülkenin askeriyemi gibi; Silahlı Kuvvetler mensupları da, bölge halkına düşman muamelesi yapmıştır. Hep birbirine kuşku ile bakmışlardır. Bu mesafeli duruş terörizmin işine yaramıştır.

İç güvenliğin İçişleri Bakanlığının sorumluluğuna verilmesi ve terörle mücadele için özel birlik oluşturulması, bölge halkı ile mevcut olan kopukluğun giderilmesi için de uygun

olacaktır.

Kış mevsimi teröristlere bırakılmamalıdır:

Bölgede sekiz ay kış, dört ay yaz hüküm sürmektedir. Terörle mücadele dört-beş aya sığdırılmaktadır. Takviye birliklerinin gelişi, sorumluluk bölgelerine yerleşmesi, kış girmeden toplanıp, kışlarına intikal etmeleri de bu sürenin içindedir. Yılın geri kalan yedi-sekiz ayı, takipten kurtulan teröristler, yeni mevsime kadar toparlanma imkanı bulmaktadır.

Kış şartlarına göre de eğitilip donatılmış özel birliklerle terörle mücadele kış aylarında da sürdürülmelidir. Teröristlerin kışı geçirmek için köy ve mezralara yerleşmeleri, buralarda barınmaları ve buralardan ihtiyaçlarını temin etmeleri önlenmelidir.

Üst Karargahlar Komuta Yerlerini bölgeye taşınmalıdır:

Birliklere gayret vermek, problemleri yerinde tespit ederek tedbirleri zamanında uygulamaya sokmak ve harekâtı yerinden sevk ve idare etmek için büyük karargahların komuta yerleri de harekât bölgesine taşınmalıdır. Askerin karşılaştığı sorunlarla komutanlar da karşılaşırlarsa, tedbirler vaktinde alınır.

Komutanlar, başarı için, en kritik yer ve zamanda bulunmalıdırlar. Ülkemizin güvenliğini tehdit eden en kritik yer teröristlerin üslerinin ve faaliyet alanlarının bulunduğu bölgelerdir. Üst düzey komutanlıkların karargahları bölgeye taşınırsa, terör uzun süre varlığını devam ettiremez. Asker nerede ise komutanlar da orada olmalıdır. Asker arazide ise komutanı da arazide, asker kışlada ise komutanı da kışlada bulunmalıdır.

3. SİLAHLI MÜCADELE ÖZGÜRLÜK YOLUNDA ÇÖZÜM OLABİLİR Mİ?

Türkiye Cumhuriyeti Devleti tarih sahnesinden silinmeden silahlı mücadele ile sonucun alınması mümkün değildir. Silahlı mücadele, sadece Türkiye Cumhuriyetinin düşmanları ve de Kürtlerin de dostu olmayan Devletlerin işine yarar.

PKK'nın hedefi, 1992 yılında genel bir halk ayaklanması ile "Bağımsız Bölgesel Kürt Devletini" kurmaktır. Bu hayalin gerçekleşmesi mümkün değildir.

Suçsuz günahsız insanları katlederek, özgürlük yolu açılmaz. Amaç gerçekten Kürtlerin mutluluğu ise, hukuk çizgisinden ayrılmamalıdır.

PKK, bölgede yapılacak iyileştirmelerin önünü tıkayan bir engeldir. Kürt sorununun tanınmasını sağladığını ileri sürmek, çözümsüzlüğün devamını istemekle denktir. Terör, temel hak ve özgürlüklerin kısıtlanmasının gerekçesi olmuştur. Zararı sadece etnik kimliğe dokunmakla kalmamış, aynı zamanda dini kimliğin ifadesinin kısıtlanmasına da sebep olmuştur.

Aklı başında olan Kürtleri de PKK'nın tasfiyesine yardım etmelidir. Silahlı terör, Kürtlere, Türklere, Türkiye Cumhuriyeti Devletine, Türkiye dışındaki Kürt varlığına ve İslâm Dünyasına zarar vermektedir.

4. SORUNUN ÇÖZÜM YERİ VE YAPILMASI GEREKENLER:

Terörün durdurulmasının ve desteklerinden mahrum bırakılmasının anahtarı, PKK'nın ne yaptığına bakılmadan, cesaretle bölge sorunlarının çözüm yollarının açılmasıdır.

Dış güçlerin kontrolündeki PKK'nın ilk adımı atarak silah bırakmasını beklemek, hayalcilik olur. Velev ki iyice sıkışmış olsun. Bu nedenle, terörle mücadele devam ederken, bölge sorunları süratle masaya yatırılmalıdır.

Çözüm, TBMM'de aranmalıdır.

• TBMM'de, oluşturulacak *(her görüşü temsil eden bölge milletvekilleri+ iktidar ve muhalefet partilerinin temsilcileri+ bölge sorunları ile ilgili STK' ları+TSK ve diğer kurumlarımızın temsilcileri+Hükümet temsilcileri)* terörle mücadele komisyonu tarafından, terörü destekleyen sorunlar masaya yatırılmalı, cesaretli çözümler üretilmeli, gerekenler kanunlaştırılmalı ve geciktirilmeden uygulamaya konulmalıdır.

- Gelişmeler etkili bir şekilde bölge halkına anlatılmalı ve Devletin himayesi ve şefkatini gösterecek yapıcı propagandalar yapılmalıdır.
- Mülkî, adlî, idarî, güvenlik ve askerî görevlilerin idealistleri ve bölge halkının ortak değerlerini paylaşabilecek, Kürtçe de bilen kişiler bölgede görevlendirilerek, Devletin halkla kaynaşmasını sağlayacak tedbirler geliştirilmelidir.
- Sorun çözüldü diyebileceğimiz zamana kadar, Bakanlar Kurulu, bir-iki haftalık periyotlarla, Bölge İl ve İlçelerinde toplanmalı; ekonomik, sosyal, kültürel, idarî, askerî ve adlî sorunlara yerinde çözümler getirmelidir.
- Sorun çözülmünceye ve son terörist teslim oluncaya kadar, kış yaz demeden büyük karargahların komuta yerleri en kritik yerlerde tesis edilmeli ve askerî harekât buralardan takip edilmelidir. Temizlenen kırsal kesim, teröristin tekrar yerleşmesine imkan vermemek için, gayri müsait mevsim şartlarında da terk edilmemelidir.
- İçeride yaratılacak barış havası, içeride ve dışarıda terörle mücadelede elde edilecek askerî başarıların sağlayacağı güçle; diplomatik girişimler başlatılmalı, Kuzey Irak'taki Yerel Kürt Yönetimi dahil, İşgale karşı organize olan mukavemet grupları dahil, Irak Hükümeti, ABD, Koalisyona dahil Devletler ve diğer Avrupa ülkeleri nezdinde Terör Örgütünden desteklerini çekmeleri, bürolarını kapatmaları ve liderlerini teslim etmeleri konusunda baskı uygulanmalıdır.
- Özellikle bölge halkımız ile devlet ilişkilerinde ve sınır ötesi girişimlerde, sivil halk ile asker ilişkilerinde hukukun dışına çıkılmamalı, adaletin olmadığı yerde devletten bahsedilemeyeceği bilincinde hareket edilmelidir.

5. KALICI BARIŞIN SAĞLANMASI İÇİN TEMEL ŞART:

Kalıcı barışın temini, özgürlük alanını genişletmek ve bir imparatorluğun varisine uygun davranmakla mümkündür. Coğrafyamız, İmparatorluklara yurtluk yapmış bir coğrafyadır. İmparatorluklar, adamî merkezi yönetim sistemi ile yönetilebilirler. İmparatorluklarda, adalet, güvenlik, dış işleri ve iç işleri dışındaki faaliyetler, mahalli yönetimlere bırakılır. Merkezi devletin dünya ile ilgilenebilmesi ancak, merkezî yönetimi teferruattan kurtarmakla mümkün olabilir.

Türklerle Kürtlerin, temel müşterekleri, ortak inançları olan **İslâm**, iki tarafın da vazgeçemeyeceği **coğrafya** ve 1000 yılı aşkın **ortak tarihteki kader birliğidir**. Meseleye bu perspektifle bakılarak ve **adil** davranılarak çözülebilir.

6. SORUNUN ÇÖZÜMÜ İÇİN EKONOMİK ÖNLEMLER:

Bölgede gelir dağılımının düşük olmasına sebep olan özellikler;

- Can ve mal güvenliğinin sağlanamamış olması,
- Bölgede uzun ve ağır kış şartlarının hüküm sürmesi,
- Nüfus artış oranının Türkiye genelinin üzerinde olması,
- Eğitim düzeyinin düşük olması,

olarak özetlenebilir.

Sermaye birikimleri, terör nedeniyle, bölgede yatırıma dönüştürülememekte ve batı illerine kaymaktadır. Öncelikle, can ve mal güvenliğinin sağlanması, bölgeye yapılacak yatırımları teşvik edecektir. Gelir dağılımının düzelmesi için de terörün durdurulması gerekmektedir. Düşük gelir düzeyi, terör örgütü tarafından istismar edildiğinden, yatırımların engellenmesi, terör örgütünün hedefleri içinde bulunmaktadır. **Bölgede oluşan sermayenin, bölgede yatırıma dönüşmesi için teşvik edilmelidir.**

Ayrıca, bölgede verilen zirai krediler, terör örgütünün baskısı ile, bazan bu örgütün destekçilerine gidiyor. Çoğu zaman da, yerinde kullanılmayıp, özellikle evlilik masrafları için, bölgedeki ileri gelenlerden alınan borçların kapatılmasında kullanılıyor. Bir kere, yerinde kullanılmayınca, sonraki kredilerle, önceki banka borçları kapatılıyor. Bu tür kredi kullanımı, güney doğu illerinde usul haline getirilmiştir. Kredilerin yatırıma dönüşmesini

sağlayacak tedbirler alınmalıdır.

İklimin serliği, tarımın hayvancılık dışındaki alanlarında üretim yapma imkanı vermemektedir. **Hayvancılık yatırımları, yem sanayii yatırımları ve hayvan ürünlerinin pazarlanması teşvik edilmelidir.**

Ayrıca, halıcılık, dokumacılık vb. aile ekonomisine katkı sağlayan işletmeler yaygınlaştırılmalıdır. Artan nüfusun bölgede isdihdamı imkanları hazırlanmalıdır.

Endüstri Meslek liselerine ağırlık verilerek, eğitim düzeyini arttıcı tedbirler alınmalıdır.

Dini eğitim, genç neslin radikal silahlı örgütlere katılmasını önleyecektir.

7. ERGENEKON İLE ETNİK TERÖRÜN BAĞLANTISI OLDUĞU İDDİALARI İNANDIRICI MIDIR?

Etnik terör ile Ergenekon arasında bir bağlantı olduğunu iddia etmek, etnik terör meselesini basite indirmek olur. Yani Devletin seküler güçleri tarafından kontrol edilebilen bir organizasyon gibi görmek anlamına gelir. Esas sorunu gözden geçirir.

Ama, Ergenekon veya Bürokratik otorite, toplumu yönetmek ve yönlendirmek için etnik terörden yararlandı mı dersiniz, bir kısım gelişmeler bu soruya evet cevabı vermemizi gerektiriyor. Terörle mücadele kanununun çıkarılması sırasında vukubulan bir kısım eylemler etnik terörün eylemleri gibi gösterilerek ve genel seçimler öncesinde şehit cenazelerindeki nümayişler buna örnek gösterilebilir.

Ergenekon zihniyeti, yani seküler kavmiyetçi zihniyet, Kürt sorununun sosyal tedbirlerle çözülmesinin önüne engeller çıkardığı için, seküler kavmiyetçi Kürt milliyetçilerinin ve PKK terör örgütünün etkinliğini arttırmaktadır.

Silahlı etnik terör, Ergenekon zihniyetinin oluşup gelişmesini desteklemektedir.

8. DARBELERİN KÜRT MESELESİNE VE BÖLÜCÜ TERÖRE ETKİSİ:

Cumhuriyet tarihine, anarşi ve terörünün hakim olduğu dönem olarak geçecek olan 1970-1980 dönemi, hem ideolojik hem de etnik ayrışmaların azdığı dönem olarak kabul edilmelidir. Bu kargaşa içinde Kürt meselesi alabildiğine istismar edilmiştir.

27 Mayıs 1960 ihtilali, milli iradeyi ipotek altına alan ihtilaller döneminin başlangıcıdır. Milli İradeye esas darbe, Silahlı Kuvvetlerin bütünü de temsil etmeyen bir komite tarafından bu tarihte indirilmiştir. Bu darbe ile Silahlı Kuvvetler, 1950 öncesindeki Tek Partinin misyonunu, ideolojisini ve Devlet idaresindeki fonksiyonunu üslenmiştir.

12 Mart 1971 müdahalesi, 27 Mayıs 1960 ihtilalinin bozduğu devlet düzenini revizyon için yapılmış emir komuta sistemi içindeki bir müdahaledir.

12 Eylül 1980 Darbesi de, 27 Mayıs ihtilalinin hatalarını düzeltmek, hem 27 Mayıs'ın kalıntılarını hem de beceriksiz siyaseti tasfiye etmek ve siyaset dışı kurumların yetkilerini pekiştirmek için yapılan bir darbedir. Bu darbe hem 27 Mayıs zihniyetine hem de siyasi iradeye karşı yapılmıştır.

28 Şubat 1997 Postmodern darbesinin hedefinde ise, İslâmi hayat tarzını tercih eden milletin çoğunluğu temsil eden **milli irade** bulunmaktadır.

27 Mayısla başlayan darbeler dönemi, siyasî iradeyi ipotek altına almıştır. Hem millet, hem de seçtikleri, her önemli adımlarında **“asker ne der”** diye düşünerek pasif kalmış; önemli siyasî ve sosyal meseleler sürüncemede bırakılmış; kurumlar arasında paylaştırılan yetkiler devlette otorite zaafına sebep olmuş; dünyada 1960-1970 arasında yaygınlaşan talebe ve gençlik olayları, Ülkemizde yetkileri kısıtlanmış ürkek ve basiretsiz yöneticilerin vaktinde tedbir alamamaları sebebi ile, 1970-1980 döneminde üniversiteleri anarşi ve terör yuvaları haline dönüştürmüştür. Tabii, üniversite yönetim ve öğretim üyeleri arasındaki ideolojik kaplaşma ve üniversitelerin kötü yönetimi de gençliğin heba olmasına sebep olmuştur.

İşçiler, işverenler, polisler, öğretmenler, memurlar, sendikalar ve sivil toplum örgütleri de sağcı-solcu olarak ideolojik bölünmenin hedefi olmuştur.

Bu ortamda, sol kamplaşmanın yanında, genç üniversiteliler arasında Kürtçülük bölücü bir faaliyete dönüşmüş; Cumhuriyet Döneminde devletin yanlış Kürt politikası nedeni ile ortaya çıkan bütün sorunlar da alabildiğine istismar edilerek, Güneydoğu anarşi ve terörün kol gezdiği bir yöremiz haline gelmiştir.

Son 50 yılda çekilen acıların esas kaynağı 27 Mayıs 1960 ihtilali ve sonrasındaki hukuk dışı gelişmelerdir diyebiliriz. Dış etkileri saymazsak, çünkü o her zaman vardır ve olacaktır, Askerin darbesi, yaratılan otorite boşluğu, kavgacı ve basiretsiz siyasî irade temsilcileri, üniversitelerin iyi yönetilememesi, Kürt Meselesinin bu günkü hale gelmesinin sebepleridir diyebiliriz.

Darbeler Kürtleri iki türlü etkilemiştir. Birincisi bölgede mevcut olan baskıları arttırmıştır. Diğeri de Silahlı Kuvvetler, devlet yönetimi ile ilgilendikleri için iç ve dış güvenlik meseleleri ikinci planda kalmıştır. Her iki durumun etkisiyle de, terörün iç ve dış desteği artmış, buna mukabil güvenlik kuvvetlerinin kontrolsuz ve etkisiz bir iç güvenlik uygulaması ortaya çıkmıştır.

12 Eylül öncesinde Adapazarı'ndaki 2. Tümen karargahında görev yapıyordum(1978-1980). Yüzbaşı rütbesi ile uzunca bir süre Tümen Kurmay Başkanlığına vekalet etmişim. İstanbul'da Sıkıyönetim uygulaması vardı. Bir bayram ziyareti için 1. Ordu karargahına giden tümen Komutanımız Tümğ. Sn. İbrahim Akıncı, dönüşünde, aynı zamanda İstanbul Sıkıyönetim komutanı olan zamanın 1. Ordu Komutanı Necdet Üruğ'un kendilerine *"İbrahim Paşa bizim sıkıyönetim görevlerinden başımızı kaldıracak halimiz yok, sizin birliklerinizle de ilgilenemiyoruz. Asayiş göreviniz de olmadığı için sizin eğitiminiz dört dörtlüktür değil mi?"* dediğini söylemişti. *"Öyle tabii değilmi"* diye de bana tasdik ettirmek istemişti. Ben de gençliğin verdiği cesaretle; *"pek öyle değil Komutanım, sıkıyönetim bölgelerindeki birliklerin personelini dolgun tutmak amacıyla, sizin birliklerimizin mevcutları çok düşürüldü. Ziyaret ettiğimiz bölük seviyesindeki birliklerde, nöbet ve hizmetler için görevliler ayrıldıktan sonra eğitim yaptıracak asker kalmıyor"* demişim.

Askerin asli görevi dış güvenliktir. İç güvenliğe bulaşan asker dış güvenliği aksatır. Siyasete bulaşıp darbe yapan asker ise hem iç güvenliği hem de dış güvenliği aksatır.

İlk şark görevimi Tatvan'da yaptım. 1969 yılında Tatvan'a atanma haberini izinde bulunduğum memleketim Akşehir'de almışım. Bilenler Şarkın Paris'i dediler. Sevinmişim. Atandığım taburun komutanına mektupla lojman olup olmadığını, yoksa bana uygun bir ev kiralamalarının mümkün olup olmadığını sormuştum. Gelen cevap beni şok etmişti. Tabur Komutanı, lojman olmadığını kiralık ev de bulunmasının mümkün olmadığını, ailemi getirmememi, bekar olarak gitmemi, daha sonra ailemi aldırabileceğimi bildiriyordu. Öyle yaptım.

İnşaat halinde olan askeri lojmanların dışında iki katlıdan yüksek bina yoktu. Evlerin tamamına yakını da tek katlı idi. İlçenin güneyinde Van Gölü Kenarında Deniz yollarının Van Gölü İşletmesinin lojman ve sosyal tesisleri, kuzey tarafında yine göl kenarında Askeri lojmanlar ve sosyal tesisleri, kuzey batısında istasyon civarında da Devlet demiryolları İşletmesinin lojmanları ve gar tesisleri vardı. İlçe bu tesisler arasında sıkışmış bir köyü andırıyordu.

Gelişimin üçüncü ayı dolmak üzereydi. Her gün mesai bitiminde gezip araştırmama rağmen kiralık bir ev bulamamışım. Bir gün temeli atılmış bir inşaat gördüm. İki katlı bir eve başlıyorlardı. Ne zaman biteceğini sormadan, bitince bir katını bana kiraya verebilirler mi diye sordum. Tutulduğunu söylediler. İşte o zaman Tatvan böyle kendi halinde bir Doğu Anadolu Kasabasıydı.

Sonunda, lojmana geçen bir astsubayın boşalttığı bir evi kiraladım. Aynı avluya bakan tek katlı birbirine dik konumda olan iki evden birisi idi. Diğesinde, altı çocuklu, genç yaşta eşini

kaybetmiş, ev sahibemiz Atife Teyze oturuyordu. Sarıh Türkçe de konuşan, gün görmüş, lafını sözünü bilen, saygıdeğer bir insandı. Hayati isminde bir oğlu vardı. Liseye gidiyordu. Kayak tutkusu vardı. Güzel de kayıyordu. Bu evde bir yıl oturduk. Sonra lojmana taşındık. Aileyi dost olarak bulduk. Oradan dost olarak ayrıldık. Dostluğumuz devam etti. Nöbetlerimde gözüm arkamda kalmazdı. Eşime mükemmel bir ablalık yaptı. Hayati saygılı ve bizi ağabeyi gören bir gençti. Evlerimizin damı topraktı. Yağan yağmur ve kar aşağıya akmasın diye, Hayati dama çıkar, toprak sıkışsın diye tokuçlardı da, toprağın altındaki ağaç dallarının arasından topraklar evin içine akardı.

İlk bayram namazı için gittiğim camide, bayram namazı vakti geldiğinde, imam, şafi mezhebine tabi olanları caminin sağ tarafında, Hanefi Mezhebi mensuplarını da sol tarafında saf tuttu ve namazı ayrı ayrı kıldırdı. Ben o zaman aramızda bu kadar bir fark görmüştüm. Üç yılımı tamamladıktan sonra, bir yıl daha kalmak için temdit dilekçesi vermeyi, eşimle birlikte ciddi ve uzun uzun, düşünmüştük. Uzaklığı bizi caydırmıştı. İstanbul'dan Van Gölü Ekspresi ile Tatvan, 48 saat sürüyordu. 60 saati bulduğu da oluyordu.

Ne olduysa, 1970:1980 yılları arasında oldu. 1980-1984 tarihleri arasında, Kara Harp Akademisinde öğretim görevlisiydim. Kurmay gezi planlaması için 1982'de Tatvan'a tekrar gittim. Korgeneral rütbesi ile emekli olan hemşehrim ve devre arkadaşım, 10. Tugayın Kurmay Başkanıydı. Tatvan'da konaklayıp kendisini ziyaret etmişim. Temizlik hizmetlerine gelen bayanın, altı çocuğu varmış. Neden fazla çocuk sahibi olduğu sorulduğunda, “**Barzani'ye asker yetiştiriyoruz**” cevabını almış. Halbuki, biz ilk şark görevimize geldiğimiz 1969 yılında, ev sahibemiz Atife teyze, bizim henüz bir çocuğumuz olduğu için eşime, “kızım bir çocuk bizde kadın için ayıp sayılır” diye nasihat etmişti. Bu 10 senede bölgenin ne hale getirildiğinin somut göstergesidir. Burada zihniyet değişikliğini kastediyorum. Anarşinin silahlı teröre dönüşerek ulaştığı boyutlar ise içler acısıdır.

Bunda Devletin yanlışlarını ve darbelerin arkasından uygulamaya sokulan sıkıyönetimlerin baskılarını da gözardı etmemek gerekmektedir.

9. KÜRTLERİN BÜTÜN DEMOKRATİK HAKLARINI ÖZGÜRCE KULLANMALARI ÖNÜNDEKİ ENGELLER:

Terörün hakim olduğu bölgelerdeki Kürt Halkı iki taraflı baskı altında bulunmaktadır.

Mahalli ve milletvekili seçimlerinde, istedikleri adaya oy vermeyen , yerleşim birimleri, sandık bazında, terör örgütü tarafından tehdit edilmektedir. 1991 Milletvekili seçimlerinde Malazgirt'in bazı köylerindeki sandıkların, dışardan silahlı saldırıya uğramaması ve kaçırılmaması için, Komutanlığımızca güvenliğini almıştık. Biz, baskı unsuru olmasın diye, görevlilerimizi sandıktan uzak tutarken, PKK sempatanlarının seçmenlere baskı kurduklarını hissetmiştik.

Temel hak ve özgürlüklerde öncelik can ve mal güvenliğindedir. Bunun sağlanması önceliklidir.

Bundan sonra, Kürt kimliği ve kültürü özgür bir ortamda öğrenilip geliştirilebilmelidir. Ülkenin tümünün inancı üzerindeki baskının bölgede de kaldırılması gerekmektedir.

Devlet, görevlilerini hukuk dışı davranmaktan menetmelidir. Kürtler, Türkiye Cumhuriyetinin vatandaşlarıdır. Özellikle, terörün hakim olduğu bölgelerdeki Kürt vatandaşlarımıza temel hak ve özgürlüklerini kısıtlamasız kullanabilecekleri bir ortamın oluşturulması Devletin hedefi haline getirilmelidir.

10. KÖY KORUCULUĞU KALDIRILMALI MI?

Geçici Köy Koruculuğunun kaldırılmasını en çok PKK istemektedir.

Güvenlik kuvvetleri, kırsal kesimde köyleri ve mezraları tek tek savunma imkanına sahip değildir. Teröristlerce, geceyin basılan pek çok köye, haberdar edilmelerine rağmen güvenlik kuvvetlerinin yetişemediği çok olay bulunmaktadır.

Teröristin varlığını devam ettirebilmesi için bölgede hakimiyetini tesis etmesine ihtiyacı vardır. Siyasî seviyede de, taktik seviyede de PKK için bu zarurettir.

PKK'nın köylerine girmesini istemeyen, eylemlerini ve amaçlarını paylaşmayan, devlete bağlı çok Kürt Köyü vardır. Devletin yeterli koruma sağlayamadığı bu köyleri, silahsız ve tedbirsiz olarak PKK'nın insafına bırakmak, Devletin ayıbı olduğu gibi, terörün hedefine de yardım edecek en büyük hata olur.

Köy Koruculuğu sistemi islah edilerek devam ettirilmelidir. Düzenli bir teşkilata sokularak eğitilmeli ve Abdülhamit Han'ın aşiret alaylarına benzer sistem içinde geliştirilerek, kendi köy ve yerleşim yerlerinin PKK'ya karşı korunmasında görevlendirilmelidir.

11. DİNÎ VE AHLAKÎ DEĞERLERE BASKILAR SORUNUN DERİNLEŞMESİNE ETKİSİ:

Türkler ile Kürtler arasındaki müşterek değerlerin birleştirici temel ögesi tarafların müşterek inancı olan **İslâm Dinidir**.

İrk ve dil bir kavme mensubiyeti belirleyen, temel iki değerdir. Bu iki değer devamlı cilalanır ise, etnik kavmiyetçilik ve üstünlük addiaları ortaya çıkar ve ihtilafların temelini oluşturur. Toplulukları millet yapan değerlerin içine dini, özellikle de **İslâm Dinini dahil** edersek, diğer özellikler, gölgelenir ve başka kavimleri birbirine kardeşlik bağları ile de bağlayan birleştirici bir güç haline getirir.

Türkler, Karahanlılar'dan Satuk Buğra Han'ın "Abdülkerim" adını alarak **940** yıllarına doğru İslâmiyeti kabul etmesi ile, evvela **İslâm dinini kabul edip** Müslüman Camiasına ve kültür birliğine girmişler, zayıflık alâmetleri gösteren İslâm Dünyasına genç, dinç ve en kudretli kuvvet olarak dahil olmuşlar, bu dini kabullerinden **beş çeyrek asır geçmemiştir** ki, **Türklüğü İslam dünyasının hakimi kılmışlardır**. Bu suretle Müslüman Dünyasının temsilciliği, **Araplar'dan kesin surette Türkler'e geçmiştir**.³³

Türkler 1000 yılı aşkın süredir, İslâmın ve İslam Dininin oluşturduğu ortak medeniyetin odağı ve temsilcisidir. Tehdit görülüp, İslâm Medeniyetinden koparılmak istenmesi, milletin makus kaderi ve Dünya Devleti süper bir güç olmasını engelleyen bir kısır saplantıdır. Dünya Müslümanları, Türkiye'nin bu rolüne tekrar dönmesini beklemektedir.

Kürtler, İslâmiyeti Türkler'den 300 yıl önce kabul etmişlerdir.

Malazgirt Meydan Muharebesinde, **10 bin kadar Kürt, Bizans'ı mağlup eden 54 bin mevcutlu Alparslan'ın ordusunda**, gönüllü olarak görev almıştır.

Selçuklu Ordusunda Osmanlı Kapıkulu askerlerine muadil olan sarayı ve sultanı korumakla görevli **Gülâmân-ı Saray** sınıfı arasında **Kürtler** de yer almıştır.

Anadolu'nun fethi ile birlikte **Türklerin ve Kürtlerin farklı yörelerde kurdukları beylikler, Büyük Selçuklu Sultanlığına bağlı yaşamıştır.**

Kürt Eyyübî Hanedanı tarafından kurulan, Suriye ile Mısır arasında yer alan ve Yemen'e kadar uzanan ve Araplar, Türkler ve Kürtler olmak üzere üç etnik gruptan oluşan Eyyübî İmparatorluğunda (1174-1250) Hristiyan, Süryani, Müslüman, Türk, Arap ve Kürt hiçbir ayırım yapılmadan bir arada barış içinde yaşamıştır. **Selâhattin Eyyübî**, Akdeniz'den gelen **Haçlı Ordularına karşı Kudûs'ü** ve Ortadoğu'yu korumuştur.

1514'de, **Yavuz Sultan Selim'in**, Safevî Hükümdarı **Şah İsmail'i** mağlup ettiği **Çaldıran Savaşı** sırasında, **Kürt Beyleri, Şîî Safevî devletine karşı, Sünnî olduğu için Osmanlı Ordusunu** desteklemiştir. Bu tarihten itibaren **Osmanlı Devleti ile Kürt Beyleri arasında doğal bir ittifak oluşmuştur.**

Türklerle Kürtler, 1924 yılına kadar, 410 yıl İslâmın birleştirici şemsiyesi altında, kardeş iki kavim olarak Osmanlı Devletinin tebası olarak yaşamışlardır.

³³ Öztuna, (a.g.e.) 1.c.,s.206

PKK, Marksist-Leninist-Maoist ideolojiye ve İslâm dışı Zerdüştlük Dinine bağlıdır. Kürt aşiretlerinin feodal yapısına, seyyitlik ve şeyhlik gibi itibar gören İslamî ünvanlara, İslâm Dinine, Türkiye Cumhuriyetine karşıdır. Böyle bir örgütün, Kürtlerin %95'inden destek alması mümkün değildir.

Bu gün, bu çoğunluğun aktif olarak PKK karşıtlığını göstermemesi ve Devletimizin yanında açık tavır almamasının tek sebebi, **İslam dininin birleştirici değerleri devreye sokulmadığından** ve hem Türklerin, hem de Kürtlerin inançlarına yapılan baskı ve kısıtlamalardandır.

Dini kimliğe tanınacak özgürlüğün, etnik kimliğe tanınacak özgürlükten daha etkili bir şekilde sorunların çözümüne katkıda bulunacağına inanıyorum. 24 Aralık 2008

Adnan Tanrıverdi

E.Tuğgeneral

ASDER Gnl.Bşk.